

VASÁR NAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 24. SZÁM.
(„Falu” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
Telefon: 11—55—62.
Postatakarékpénztári csekszáma száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: Egész évre 4. féltre 2, negyedévre 1 P.
Intézményeknek és jogi személyeknek egy évre 20 P

Budapest, 1938

XIX. évfolyam, 38. szám.

Szeptember hó 18

Prága felelős a világbéke veszélyeztetéséért

A csehországi helyzet tovább bonyolódik és amikor ezeket a sorokat leírjuk, talán a legtávolabban akkor jellemezzük a világpolitika helyzetét, ha azt írjuk, hogy a béke nagyon, halálosan beteg, állapota válságos és szinte már csak a csodában bízhatunk...

Ilyen csoda lenne az, ha évtizedes önkényűsködés és világmítás, véres összeütközések után tudatára eszmélné Csehszlovákia annak, hogy

a páriskörnyéki békeszerződésekké — a népek és nemzetiségek felszabadításának jelszavával, önrendelkezési jog ígéretével — összetakolt, elnyomással, régi kulturák és történelmi hagyományok megsűfálásával fenntartott állam eddigi szerkezetében tovább fenn nem tartható.

Ezt a tényt ma már még Csehszlovákiának kényszerű és mellette betyárbecsületből kitartó szövetségesei is kénytelenek elismerni, természetesen a háttérben legélénkebb tevékenységet kifejtő Szovjet kivételével, amely a háborúba akarja belesodorni Európát, illetve az egész világot.

Az események, amelyek a múlt héten egyre komorabbra sötétítették Európa láthatarát, a következőkben foglalhatók össze:

Csehszlovákia tudvalévően egy negyedik tervezetet készített a nemzeti kérdések megoldására; ez a terv azonban elfogadhatatlan volt, főként azért, mert hosszabb időre akarta kitolni a kérdés rendezését és joggal tételezte fel mindenki, hogy a javaslat megtételével csak időt akar nyerni Csehszlovákia arra, hogy esetleg még szorosabban fűzze a leigázott nemzetiségek rabbillenseit.

Benes Eduárd, Csehszlovákia elnöke, szeptember 10-én rádiószózatot intézett a cseh néphez, amelyet „áldozatok” meghozatalára szólított fel, higgadságra, józanságra intett és kijelentette, hogy a kormány meg fog egyezni a nemzetiségek vezetőivel a béke biztosítása érdekében.

A beszéd némileg enyhítette a feszültséget és tovább folytát a tárgyalások a szudétánemetek, illetve nemzetiségek vezetői és a cseh kormány, valamint Runciman lord és a szembenálló felek között.

Közben azonban ismételen folytatódott a cseh tulkapások és véres összeütközések is fordultak elő, ami természetesen nem járult hozzá a békes hangulat növeléséhez.

Egészen természetes, hogy ilyen előzmények után Hitler vezér és kancellár a nagyszabású nürnbergi pártgyűlésen, szeptember 12-én este és

beszédében szegyezte le Németország álláspontját a cseh kérdésben. Hitler feszült érdeklődéssel várt beszédében megbélyegezte a Németország ellen frontot alkotó demokrata-szocialista-kommunista front eljárását; rámutatott azokra a megtévesztésekre, amelyek megismétlődésének megakadályozása érdekében a német haderő gyorsított megerősítését foganatosította.

Hangsúlyozta beszédében Hitler békés szándékait, különös nyomatékkal mutatott rá arra, hogy Németország a béke érdekében milyen súlyos áldozatokat hozott, őszintén és hátsó gondolat nélkül biztosítva a szomszédokkal a közös határok végleges voltát. Németország azonban nem tűrheti, hogy 7 millió cseh kisebbség elnyomjon hét és félmillió idegen nemzetiséget, de különösen nem tűri, hogy 3 és félmillió németet terrorizáljanak.

Ragaszkodik a szudéta-vidék inkormányzatához. Megállapította azt is, hogy a cseh köztársasági élők hazugságokat terjesztett ismételen, hogy ezzel a közvéleményt Németország ellen hangolja. Utalt az Olaszországgal fennálló barátságra és kijelentette végül, hogy Németország

nem fog meghajolni idegen akarat előtt.

A világ sajtója egyértelműen azt állapította meg a beszéd nyomár, hogy az nem vágja el az utját a békes megegyezésnek.

Prága azonban — kétségtelenül a szovjet uszításának hatása alatt — statáriumot rendelt el a szudéta vidéken, miután előzőleg sortűzekkel — békés, német módra köszöntő szudéta polgárookra leadott lövésekkel — súlyos veszteségeket okozott; a cseh sajtóiroda is 16 halottat és sok sebesültet ismert be...

Henlein Konrád, a szudétánemetek vezetője erre 14-én délután ultimátumot intézett a cseh kormányhoz, amelyet az ostromállapot megszüntetésére, fegyveresei visszavonására szó-

Neville Chamberlain angol miniszterelnök a békes megegyezés megkísérlésére szeptember 14-én közölte Hitler vezér és kancellárral, hogy repülőgépen Németországba utazik. Hitler természetesen nyomban közölte, hogy a legnagyobb készséggel várja az angol miniszterelnök látogatását. Chamberlain szeptember 15-én reggel félkilenckor repülőgépre ült és Németországba indult, hogy megkísérelje megmenteni Európa és a világ békéjét...

Az egész világ diplomáciája feszült figyelemmel kíséri az események további alakulását:

Prágán mulik a nagy kérdés:

litott fel azzal, hogy ellenkező esetben minden felelősséget elhárít magától... A cseh kormány az ultimátumra a statárium rendelkezések megerősítésével felelt.

Több helyen ismét lövöldözésre, sőt formális összeütközésekre került a sor, amelyeknek már nagyon sok halottja van.

A szudétánemet párt természetesen minden kapcsolatot megszakított a csehekkel és vezetőjük, Henlein Konrád bejelentette Runciman lordnak, hogy

a történet és helyrehozhatatlan véres események után már csak a teljes önrendelkezési jog azonnali megadása mentheti meg a helyzetet.

amelyt még jobban elmergésített (ha ugyan az adott esetben fokozásról szó lehet) az, hogy az egyik statárium alá vont közszépgben a rögtönítélő bíróság ítélete alapján agyonlőtték egy szudétánemetet.

háború, vagy béke lesz-e Európa sorsa a közeli jövőben.

Bármilyen történjék is, az eseményekért a történelem ítélőszéke előtt Csehszlovákia felelős...

A kaposvári program célja: Több kenyér, jobb megélhetés

Vitéz Imrédy Béla dr. miniszterelnöknek szeptember 4-én, Kaposvárott elmondott korszakalkotó beszédét a Vasárnapi előző számában részletesen ismertettük ugyan, ennek a nagyszabású és a magyar élet minden problémájára kiterjedő kormány-megnyilatkozásnak a falusi lakosság szempontjából különös fontossággal bíró részeit részletesebben kell ismertetnünk. Antal István dr. igazságügyi államtitkárnak a rádióban, szept. 10-én tartott előadás kapcsán.

Antal István dr., aki tudvalévően a magyar élet problémáinak egyik legalaposabb ismerője és a szövetkezeti mozgalom egyik első vonalbeli harcosa, világos okfejtéssel tette áttekinthetővé a kaposvári beszéd hatalmas anyagát, megvilágítva a beszéd legfontosabb részleteit; kiemelte a részben már végrehajtott, részben hamarosan megtenni kívánt kormányintézkedések gyakorlati eredményeit és a magyar jövő alakulása szempontjából való fontosságát.

mindnyájunk munkája;

bármilyen helyre is állított benünket a Gondviselés, mindannyiunknak ki kell vennünk a részünket, mindannyiunknak meg kell tenni kötelességünket.

Kifejtette ezután az előkelő előadó, hogy a kaposvári program megvalósítása nem politika, de olyan egyetemcs átfogó érdeke a nemzetnek, amely előtt el kell törpülnie a kicsinyes politikai szempontoknak.

A magyarság és elsősorban

a falvak népe, a magyar föld szerelmesei nevében nyilatkozott a kaposvári programról Antal István dr. akkor, amikor megállapította, hogy ország-szerte örömteljes fogadtatásban volt része a miniszterelnök külpolitikai célkitűzéseinek, valamint ama bejelentésének, hogy a parlament összeülése után elsősorban az új honvédelmi törvény megalkotásával fog foglalkozni.

Ez a munka mindnyájunk munkája

Előadása bevezető részében rámutatott Antal István arra, hogy a miniszterelnök beszédét a külföldön általános elismerés, a belföldön pedig a tömegek köszönete fogadta, különösen azért, mert a kaposvári program nemcsak a problémákra mutatott rá, hanem

megjelölte a megoldás módozatait is.

Nagy érdeme a kormányynak, hogy a maga elé tűzött munkának olyan fokozott ütemet szabott meg, amelyet a mai idők megkövetelnek akkor, ha Magyarország nem akar lemaradni a történelem lázas versenyében. Ez a munka, — ugymond Antal István —

A kaposvári program gyakorlati kereszténysége

Kifejtette ezután, hogy *sorodóntó, életbevágó honvédelmi jelentősége van annak a ténynek, hogy a kormány a hadsereg újjászervezése mellett a szociális kérdések, gazdasági és földbirtokpolitikai problémák egész sorának rendezésére készül.*

A kaposvári beszéd ezáltal a gyakorlati kereszténységnek nevezett szociális gondolat alapján áll.

A kormány gazdaságpolitikája, — állapította meg az előadó — a szociális igazságot be akarja vinni nemcsak a városok bérkaszárnyáinak körégetei, hanem a falu és a bányák környékeire elhagyott kunyhói közé is.

Arányosabb, igazságosabb akarja tenni a teherviselést, több kenyérhez, emberből megélhetéshez akarja juttatni a keresztény magyarság tömegeit, egzisztenciát teremteni a magyar értelmiségnek, előbbre vinni a mezőgazdasági termelés és mindezzel elérni azt, hogy a nép legszelebbes rétegei is részeseivé lehessenek a kultura áldásainak.

Családvédelem, adóreform, földbirtokpolitika

Antal István dr. ismertette ezután a szociális és családvédelmi alap létesítésére irányuló kormányprogramot. Ebbe az Alapba be fog folyni a családtalanul, vagy csak kevés gyermek hátrahagyásával meghalt örökhagyók hagyatékának egy hányada; az adóterhet a gyengébb vállalkozókat megfelelő intézkedésekkel a tehetősebbek vállára fogják áthárítani; és gyorsabbá fogja tenni a földbirtokpolitika ütemét.

Leszége, hogy a telepítési törvény végrehajtása során 823 család jutott önálló egzisztenciához. A 300 holdon felüli költött birtokok egyharmadának, az 500 holdon felüli szabad birtokok egynegyedének kishaszonbérletek céljaira való igénybevétel révén

körülbelül és kerek számban 700-000 katasztrális hold szántóföldön létesülnek kishaszonbérletek.

Ezenkívül a kormány az elkövetkező öt év alatt legalább 45

ezer házhely juttatását tervezi.

Elő fogja moddítani azt is, hogy ezen a mai kor igényeinek megfelelő házak épüljenek. Gondoskodni fog róla, hogy a közép- és nagybirtokokon foglalkoztatott mezőgazdasági családoknak emberhez méltó otthonuk legyen.

A mezőgazdasági hitel ujjaélédeése érdekében rendezi a gazdaadós védelmi ügyét, úgy, hogy a rendezés után csak 3500 védett birtokos maradjon. Méltatta ezután a kilencnapos mezőgazdasági termelési váltók jelentőségét, foglalkozott a kormány munkaprogramjának többi pontjaival, ezekben sorában a falu népe szempontjából legnagyobb jelentősége a falusi iskolás gyermekek részére szervezendő tej- és cukorkációra, valamint a jegyzők mellé a szociális kérdések tanulmányozására beosztandó ezer tanult fiatalember alkalmazására, valamint a törvényhatóságok székhelyén a főispánok mellett rendszeresítendő szociális titkári állásokra vonatkozó bejelentés birt.

Előadása befejező részében leszögezte az államtitkár, hogy *font Buda-várban szakkadatlán munka folyik a nemzeti erők megszokozására, kibontakozásra és a magyar sors jobbajfordítása érdekében.*

— A mai generáció élete a küzdés, — mondotta — a mai generáció kenyerere az áldozat.

— A nemzetben a sor, — ugymond, — hogy erővel, fegyverrel, helytállással, áldozatkészséggel, főként pedig a mai idők rohanó tempójához méltó fokozott kötelességteljesítéssel viszonozza a kaposvári beszédből sugárzó erőt és optimizmust . . .

A kormányzó az I. vegyesdandár zárógyakorlatán

Nagybányai vitéz Horthy Miklós, Magyarország kormányzója, szeptember 14-én a katonai iroda főnöke kíséretében Retság határára érkezett, hogy megtekintse az I. vegyesdandár őszi zárógyakorlatát. A kormányzó vitéz Sényi Hugó gyalogsági tábornok, a honvédség főparancsnoka és vitéz nagybaconi Nagy Vilmos altábornagy, az I. vegyesdandár parancsnoka üdvözölték.

A kormányzó körülbelül másfél órát töltött a hadsereg felkészültségét, kiváló szellemet pompásan igazoló gyakorlatok színhelyén.

A képviselői beszámolóik közül meszszé kimagaslók a mezőúri, ahol Ur-bán Gáspár báró jelent meg a politikai élet kitünőségeinek kíséretében választói előtt. A nagyarányú beszámoló *Tasnády-Nagy* András, a NEP országos elnöke részletesen fejtette, hogy mit akar Imrédy Béla miniszterelnök? *At akarja formálni a magyar életet, hogy a széles néprétegek élete szöb, emelkedettebb, emberibb legyen.*

Antal István államtitkár azt hangsúlyozta, hogy Középeuróban nemcsak szudétánemet, hanem magyar-kérdés is van.

Belső vonatkozásban pedig megállapította, hogy az *igazságos szociális helyzet és az egészséges gazdasági viszonyok éppen olyan fontos tényezői az ország honvédelmének, mint magának a hadseregnek fejlesztése.*

A beszámolókat követő díszközgyűlésen leplezték le Horthy Miklós kor-

Változás a sajtóosztály vezetésében

Imrédy Béla miniszterelnök Rákóczy Imre dr. miniszteri tanácsost, eddigi sajtóosztály vezetőjét, a miniszterelnökségben más fontos bizalmi feladatra rendelte és egyidejűleg a miniszterelnökség sajtóosztályának vezetését alól felmentette.

A miniszterelnök egyidejűleg vitéz Koltváry-Borcsa Mihály dr.-t, a Függetlenség című politikai napilap főszerkesztőjét, a miniszterelnökség sajtóosztályának vezetésével megbízta.

A miniszterelnöki sajtóosztály vezetésében történt változás alkalmából a kormányzó dr. lánczi és rákóczi Rákóczy Imre miniszteri tanácsosnak a *miniszteri osztályfőnöki*, koltváry Koltváry-Borcsa Mihály dr. miniszteri osztálytanácsosnak a *miniszteri tanácsosi* címet adományozta és megengedte, hogy a miniszterelnökségi sajtóosztály két kitünő tagjának, dr. Komjáthy Aladár és dr. vitéz Bodrogközy Zoltán miniszteri osztálytanácsosi címmel felruházott sajtóelőadóknak buzgó és értékes szolgálataukért elismerése tudtul adassék.

A magyar sajtó őszinte sajnálkozással búcsúzik Rákóczy Imrédtől, aki a miniszterelnökségi sajtóosztályban, közel két évtizeden át helyettes sajtó-főnöki, majd másfél esztendő óta sajtó-főnöki minőségben kifejtett szakszerű, a nemzet és a sajtó egyete-

mes érdekeit szolgáló munkásságával osztatlan nagyrabecsülést és szeretettel virott ki. A búcsúvétel fájdalmaságot enyhíti az a tudat, hogy *kivételes tehetségét és tudását egy új fontos pozícióban érvényesítheti a jövőben is a magyar sajtó kitünő reprezentánsa és eddigi vezetője.*

Dr. vitéz Koltváry-Borcsa Mihálynak, a miniszterelnökségi sajtóosztály új vezetőjének személyében vérbéli újságíró kerül a magyar sajtó élére. A világháború hős katonája a leszerelés után izzó fajszeretettel, a magyarság jövőjébe vetett fanatikus hittel fegyvert váltott; ragyogó tollal szállott harcba az új keresztény Magyarországról. A sajtó különböző nehéz és felelős posztjain teljesített kiváló helytállás mellett mindenkor élénken foglalkoztatták a sajtó általános és különösen a kollégák szociális problémái; ez az érdeklődés avatta Koltváry-Borcsa Mihályt a sajtókamara-mozgalom egyik úttörőjévé. 1935 őszén a miniszterelnökség sajtóosztályán nyert. osztálytanácsosi minőségben, beosztást, majd 1937 májusában a Függetlenség szerkesztését vette át főszerkesztő-felelős szerkesztői minőségben. Ebből a pozícióból szölitotta őt a miniszterelnök bizalma a sajtóosztály élére. A sajtó meleg szeretettel és teljes bizalommal köszönti előelői pozíciójában kiváló kartársát.

Őszeiul a képviselőház

Részletesen ismertette a Vasárnap a kormány és a törvényhozás hatalmas őszi munkaprogramját. A program nagyarányú voltára való tekintettel a képviselőház a tervezettül korábban, már október hó 11-én összejött.

Az első fontosabb törvényjavaslat, amelyet a képviselőház tárgyalni fog, az új *honvédelmi törvény* lesz, amely ki fogja mondani az általános védőtehettséget.

A kormány programja elsősorban agrárprogram

Pintér József képviselő beszámolóján több képviselő kíséretében megjelent és beszédet mondott gróf Teleki Mihály földmívelésügyi államtitkár is, aki a kormány agrárprogramjával foglalkozott.

A telepítési törvény alapján — mondotta — *negyvennyolcezer katasztrális holdat osztottak ki. Ebből harmincezer holdat tulajdonul, tizennyolcezer földbérlet alakjában.*

Körülbelül 8000 magyar család jutott földhöz.

Ismertette a lapunkban is közölt telepítési törvényjavaslatot, amelyet a kormány be fog nyújtani.

Ova intette a gazdákat a buza vetésterületének növelésétől. Rendkívül fontos az állattenyésztés fokozása és színvonalának emelése.

A bortermelés az idén nem kedvező, az ár közbelépés nélkül is magasabb lesz. Utalt a gyümölcs-termelés fontosságára is, de kiemelte,

hogy *gyümölcsnél és szőlőnél az egy-séges típus a fontos.*

Beszédét azzal fejezte be az államtitkár, hogy a *kormány programja elsősorban agrárprogram.*

Teleki Pál gróf kultuszminiszter Tokaj képviselője

A tokaji választókerületben szeptember 10-én déljén járt le az ajánlások benyújtásának határideje. *Ed-dig az időpontig csak Teleki Pál gróf vallas- és közoktatásügyi miniszter ajánlái iverit adták át a választási biztosnak. Így tehát Teleki Pál gróftól szeptember 18-án egyhangúan fogják a tokaji kerület országgyűlési képviselőjévé választani.*

Nyugdíjazott államtitkárok

A kormányzó a pénzügyminiszter előterjesztésére dr. Széchy-szigeti Thaly Zsigmond titkos tanácsos, államtitkár ezen állásától saját kérelmére felmentette és megengedte, hogy végleges nyugalomba helyeztessék, s nevezett három és félétvezedes igen buzgó és értékes szolgálataiért teljes elismerését tudtul adják.

A kormányzó a pénzügyminiszter előterjesztésére dr. Jakab Oszkár titkos tanácsos államtitkár ezen állásától saját kérelmére felmentette és megengedte, hogy véglegesen nyugalomba helyeztessék, továbbá, hogy nevezettnek majdnem háromévtizedes példaszorú, önfeláldozó, igen buzgó és értékes szolgálataiért teljes elismerését tudtul adják.

A Nemzetek Szövetségének Tanácsa — röviden a Népszövetség — 102. ülészaka szeptember 9-én nyílt meg. A tárgyszorozaton egyetlen egy időszerű kérdés sem szerepelt, ami ismét bizonyítja, hogy ez az intézmény *nemcsak befolyásolni nem képes a világpolitika eseményeit, de még lépést sem képes tartani azokkal.*

Angol hivatalos tényezőök körében egyre erősödik az a felfogás, hogy a népszövetségi alapokmány 19. szakaszát — amely a szerződések felülvizsgálásáról, azaz a revízió lehetőségéről

szól — hatályosabbá kell tenni.

Olaszország tudvalóan erőlyes fajvédelmi rendelkezéseket tett a zsidóság térfoglalásának megakadályozására. Ezeknek a rendelkezéseknek a kiegyezésük Olaszország hajlandó Abesszinia bizonyos kijelölendő részein megengedni a zsidók leteleplését.

Románia erőlyesen megcáfolja azokat a híreket, mintha Szovjetország az olaszokkal olyan megállapodást kötött volna, amely szerint megengedi a szovjet csapatok átvonulását.

Ujraéled a magyar hadsereg

A katonai korlátozások, amelyeket a szegyenletes és gyűlöletes Trianon állított a magyar nemzet elé, hogy e guzsbakötöttséggel lassu sorvadásra itélje, összetörték. A magyar katonaság visszanyerte méltó helyét a nemzetek hadseregeinek sorában. Hogy milyen felmérhetetlen fontossága tény ez, különösen a mai Európa zavaros, kiismerhetetlen és napról-napra változó nemzetközi kérdéseiben, minden józanul gondolkodó ember azonnal tisztázhatja. De nemcsak nemzetközi szempontból fontos és elsősorú a kérdés, nemzeti életünk szempontjából még inkább az. A nemzetünk cseréves létét és fennmaradását minden más tényezőnél jobban biztosítani tudó magyar katonai erőnk erények apadása vagy télenése egy pillanattig sem lehet közömbös a jó-érzésű magyar ember megítélése szerint. Az a szomorú tény, hogy a magyar nemzet aravalló fiatalasága majdnem két évtizeden át nem részesülhetett a maga teljességében a katonai kiképzés fegyelmét, erőt, megbízhatóságot, férfiaságot és az állam biztonságát jelentő előnyeiben, fokozott feladatok elé állítja a kormányt és a hadvezetést.

S ezt a fokozott felelősséget még nagyobb teszi a felállítandó hadsereg keretein belül a követelmény, hogy a modern harcászati vívmányai a legteljesebb mértékben megvalósuljanak.

Nekünk napok alatt kell éveket pótolnunk, ha élni akarunk!

A ma háborúit nem hadseregek vivják meg egymással, hanem nemzetek nemzetekkel szemben.

S amint a ma háborújából a nemzet egy tagja sem vonhatja

ki magát, éppen úgy ki kell vennie részét mindenkinek a hadsereg kiépítésének minde- nek fölött való, nagy, összefogó gondolatából az önfeloldozás és áldozatkészség legszélső határáig.

Az, hogy a magyar katona felszerelése korszerű, teljesítménye friss és mai, lelki fegyverze pedig az egész magyarság együttes érzéséből fakadott legyen, nemcsak a kormány és a hadvezetés óhaja és törekvése ma már, hanem minden igaz magyar emberé is.

S külsőösen a magyar falu, amely békében a kaszárnyák legértékesebb emberanyagát s a háborúk szenvedni és küzdeni tudó vitézeit adta a hazának. A magyar falu szeretettel és megértéssel figyel a magyar hadsereg újjászülését, mert tudja, hogy az csak biztosítéka és alátámasztója lehet a boldogulásának.

És örömmel értesül a modern újításokról is, amelyeket a hadvezetés már bevezetett.

Kisebb a megterhelés

Hogy például kevesebb tíz kilóval a katona felszerelése, mint a világháborúban volt. Most mindössze husz és félkiló cipel a baka. De megvan a magyarázata: harcokban igen nagy fűrgésre van szüksége és jóval nagyobb mozgékony- ságra. Vigan kell neunie harminc kilométert is, söt ha szükséges, bírnia kell a napi negyven-ötven kilométeres előrehaladást is. És igyekeznie kell arra, hogy ilyen teljesítmény után még mindig mozgékony és harcra képes legyen.

Milyen előnyben részesülnek a továbbszolgáló honvédek?

Igen fontos újítás a falusi fiatal- ság szempontjából a tovább szolgáló honvédek kérdése.

A honvédségben szolgáló magyar fiúk az utóbbi időben egyre többen fordultak kérelemmel a parancsnoksá- gokhoz, hogy szolgálati idejük letelte után is továbbszolgálhassanak. A honvédség vezetősége méltányolta ezeket a kérelmeket és nemcsak lehetővé tette a továbbszolgálást, hanem igyek- szik

gondoskodni arról is, hogy a továbbszolgálás után a leszerel- tek elhelyezkedhessenek a pol- gári életben.

A tovább szolgálatra önként jelent- kezők elsősorban hat évet szolgálhat- nak. Ennek az időnek a letelése után önként kötelezhetik magukat újabb hat évi szolgálatra.

Valamennyi továbbszolgálásra jel- lentkező már a jelentkezésig elérheti a valóságos szakaszvezetői rendfokozat- ot. Amikor pedig

megkezdi a továbbszolgálatot, egy bizonyos összegű foglaló- pénzt kap.

Azok, akik mint továbbszolgálók, hat év után leszerelnek, olyan ósz-

szegű jutalomdíjat kapnak, amely összeg szerényebb keretek között megindítható biztos megélhetéshez alapot nyújt. Akik pedig tizenkét esztendő továbbszolgálat után szerel- nek le, végkielégítés címén még nagyobb összeget kapnak, amely ósz- szeg helyes befektetés mellett szele- sebb keretek közötti nyugodt megél- hetést biztosít.

Ezen az anyagi díjazáson felül le- szerelt továbbszolgálatosok megkap- ják a köz- és magánszolgálatban való alkalmazásnál törvényileg előnyt bizo- sítító „Igazolványt”.

A jövőben azoknak, akik tovább- szolgálatra kívánnak jelentkezni, le- hetővé tessik, hogy már tizennyolc éves korukban tényleges katonai szol- gálatra bevonulhassanak. A tizenkét évet szolgálók a továbbszolgáló örmesteri rendfokozatot is elérhetik és még tényleges szolgálatuk alatt még is nősülhetnek.

A honvédség vezetősége ezekkel az intézkedésekkel lehetővé tette azt, hogy a katonai szolgálatot szerető magyar fiúk hosszabb ideig szolgálhassanak, rangot érjenek el és lesze- relésük után a polgári életpályán helyezkedhessenek el.

A lelkek revíziójában a városoknak kell előljárniuk

A Magyar Városok Országos Szé- vésége a Szent István-év alkalmából díszközgyűlést tartott Székesfehé- várott, amelyen 51 város képviseltette magát. Szendy Károly polgármester elnöki megnyitójában az ősi Székes- fehérvár jelentőségét méltatta.

— Azért sereglettünk össze itt — mondotta — hogy Szent István szelle- metől áthatva, megerősödünk akaratban és hitben a jövő küzdelmei- ben. Ünnepi szónoklatot Hóman Bá- lint, volt miniszter, a város képvisé- lője tartott.

Beszédében Szent István emlékét idézte. Szent István — ugymond — újra köztünk van, itt él, buzdít, tan- nit, példát ad és ósztat. Székes- fehérvár volt a nagy király városa, ahol a királyi udvar köré csoportosult kézművesek és művészek alkották meg az első magyar városi közössé- get, a polgári osztályt. Az átlagos polgári műveltséget már a középkor- ban is Szent István alapította vá- rosokban lehetett megszerezni. Ma is a főváros és a nagyobb vidéki váro- sok műveltsége fejezi ki a nemzet

lelkiségét. Nekik kell előljárniuk a lelkek revíziójában is. Belőlük kell kiindulnia annak a tisztító folyamat- nak, amely a magyar életet megsza- badítja a beléje oltott mérgező anya-

goktól.

A díszközgyűlést ünnepi ebéd kö- vette, utána a közgyűlés résztvevői megtekintették a város nevezetessé- geit.

Számok az augusztusi gyümölcs-exportról

A Külkereskedelmi Hivatal már összeállította az augusztusi export adatait. Ezek kilóiban a következők: **Sárgabarack** Ausztriába 36.691, Németországba 21.575, Csehországba 17.190, Angliába 499.

Őzibarack Angliába 20.483, Németországba 17.636, Angliába 70, Belgiumba 1404.

Alma Ausztriába 116.875, Németországba 88.820, Csehországba 4300, Svédországba 3557.

Körte Ausztriába 76.284, Angliába 505, Belgiumba 2366, Svájcba 314.

Szilva Ausztriába 1.293.399, Németországba 244.921, Csehországba 178.300, Lengyelországba 413.569, Svájcba 172.000, Luxemburgba 41.040, Belgiumba 622.745, Angliába 66.295, Hollandiába 25.000, Finnor- szágba 38.646.

Sárgadinnye Ausztriába 232.613, Németországba 99.695, Angliába

19.100, Belgiumba 175, Svédországba 231.

Görögdinnye Ausztriába 87.181, Németországba 102.618, Angliába 100, Svédországba 400, Finnországba 3500.

Szőlő Ausztriába 97.623, Németor- szágba 43.111, Angliába 2540.

Úborka Németországba 23.066.

Zöldpaprika Ausztriába 290.406, Németországba 57.169, Belgiumba 2560, Svájcba 498.

Paradicsom Ausztriába 50.333, Németországba 74.824, Angliába 174.

Tengeri Angliába 2484, Belgium- ba 50.

Legnagyobb mennyiséget szilvából viték ki, 3,095.915 kilót, melynek elszállításához 310 va- gon, tehát egy akkora óriás- vonat volt szükséges, melynek hossza mozdony nélkül 2 és fél kilométer.

Közel hétszáz ezer hold föld jut birtokpolitikai célra

Részletesen beszámolt a Vasárnap vitéz Imrédy Béla miniszterelnöknek szeptember 4-én, Kaposvárot mon- dott korszakalkotó beszédéről, mely- ben tudvalevően nagyjelentőségű bir- tokpolitikai intézkedéseket jelentett be. Bejelentésének lényege, hogy egy az állam által kijelölt szerv után

a 300 holdnál nagyobb kötött birtokok egyharmada, az 500 holdnál nagyobb szabadforgalmu birtokoknak pedig egyne- gyedrészre kishaszonbérletek cél- jára igénybevehető.

A kormány birtokpolitikai reform- terveivel kapcsolatban fontos kérdés az, hogy milyen ezeknek a birtokok- nak szántóterülete. A szabadforgalmu birtokoknak egynegyedrészre, azaz

350.000 kat. hold, a kötöttforgalmu birtokoknak pedig egyharmadrészre, vagyis 340.000 hold,

összesen tehát 10.000 hold hij- ján 700.000 hold szántóföldnek birtokpolitikai célokra való igénybevetését nyitja meg a kor- mány számára a most szöban- forgó elgondolás.

Miután az országos földbirtokren- dező bíróság adatai szerint 1921 óta összesen 1.053.000 kat. hold földet vettek igénybe a birtokreform cél- jára, a miniszterelnök által most be- jelentett birtokpolitika a háború után végrehajtott földreformnál sokkalta nagyobbabáru és annál sokkalta mélyrehatóbb.

Az Országos Orvosi Kamara közgyűlése

Szeptember 7-én és 8-án tartotta közgyűlést az Országos Orvosi Ka- mara. A nagyjelentőségű közgyűlés igen fontos szabályzatokat alkotott. Rendezte az orvosi díjazás legkisebb mértékét, összhangba igyekezett hozni a beteg és az orvos anyagi érdekeinek vetelmét. Részletesen szabályozta az ingenrendelés ügyét, valamint az orvosi titoktartás kérdését.

A magyar falvak közegészségügye szempontjából korszakalkotó jelentő- ségű a közgyűlésnek az az állásfoga- lása, hogy

az orvosi rend a jövőben gondoskodni kíván a megszületett gyermekek és a sokgyermekes családok védelméről.

Hogy az orvosi kamarának ez az egyöntetű határozata mennyire nemzeti érdek, ma már a magyar falvak okos és élrelátó lakossága is kezdi felismerni. Akár a nagymérvű gyer- mekhalandóság óriási és pótolhatatlan csapását mérlegeljük, akár a sokgyermekes családok szociális és egész- ségügyi hátrányait latoljuk, minden- képpen azt a végső következtetést vonhatjuk le, hogy

a falu egészségügyét nem a magzatelhajtó bábák és ku- ruzslók biztosíthatják, hanem a lelkiismeretes szakorvosok, akik megért a falu, s akikhez bizalommal fordul.

Lezárták a pilóták jelentkezését

A Légügyi Hivatal közli:

Az elmúlt hetekben a Légügyi Hiva- tal felhívást bocsátott ki, amelyben felszólította a magyar ifjúságot repülőkiképzésre való jelentkezésre. A felhívás nyomán a magyar ifjúság — megértve a kor szavát — tömegesen jelentkezett kiképzésre.

A jelentkezési határidő 1988 augusztus 16-a volt.

Eddig az időpontig a jelentkezők száma oly nagy volt, hogy közülük a megfelelő ifjakat a Légügyi Hiva- tal bőségesen kiválaszhatta és a fel- vehető létszámát már be is töltötte.

Tekintettel arra, hogy a felvehető létszáma korlátozott és ezt tullepni nem lehet, viszont a Légügyi Hiva- talhoz még a jelentkezési határidő után is futnak be kérvények és ér- deklődések, a Légügyi Hivatal ezen az uton hívja fel a magyar társadal- m figyelmét arra, hogy miután a felvehető létszáma betelt, a benyúj- tott kérvényeket már nem veheti fi- gyelembe, s így azok benyújtása már céltalan.

Arany-ezüst beváltás
a legmagasabb napi áron:
Szigeti Nándor és Fia
ékszerésznél,
Budapest, IV. Kecskeméti-utca 9

Olaszországi levél az öntözéses gazdálkodásról

Ismételten közöltünk már érdekes szemelvényeket a Falu-Gazdaszövetség olaszországi tanulmányon levő cseresznyéjainak a tapasztalatairól beszámoló leveleiből, amelyek élénk bizonyítékkal annál, hogy a fiúk, akik a Falu-Gazdaszövetség ideje cseresznyéjében résztvettek, kitűnően felhasználják idejüket és bizony a tanulni vágyó magyar gazdái számára szemével nézve az olasz mezőgazdasági viszonyokat, helyes és hasznos összehasonlításokat is tesznek.

Nagyon érdekes Bene Imrénének az olaszországi öntözéses gazdálkodásról írott levele.

— Esőt — írja — még csak kivánásképpen sem kaptunk június 15-től július végéig, úgy, hogy a nem öntözött réteken a nagy hőségben két nap alatt talpon elszáradtak a fűvek. Hogy mit jelent egy ország jólétében és boldogulásában az öntözéses gazdálkodás, csak akkor látja az ember igazán, ha szárazság van és mód nyílik arra is, hogy öntöztől és öntözetlen területek között összehasonlítást tegyen. Az öntözött terü-

leteken a száraz hőség akkora hasadékokat, repedéseket okoz, hogy szinte felös járnai az embert elnyelésse fenyegető, tatóngó repedések között. Nyugodtam állíthatom, hogy

ahol az öntözés bevonul a gazdaságba, ott rohamosan halad a gazda gazdasági és ezzel párhuzamosan a kulturális fellendülés felé.

Egészen természetes ugyanis, ha termelése biztosabb alapokon nyugszik, másképp, körülményektől függetlenül meg számításait és jobban rendezheti be egész életét. Jövedelme biztos, egyenletessé válik,

ha az öntözés gazda helyesen osztja be a termelési ágakat, havi jövedelem tekintetében szinte a föld tisztviselőjévé lesz,

aki épp úgy, mint a hivatalnok, havonta biztos bevételre, fizetésre számíthat.

Öt év alatt 11-szeresére emelkedett a mezőgazdasági üzemek hozama

Mint ismeretes, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület üzemstatistikai bizottsága évek óta rendszeresen közli az eredményes munkát fejt ki a mezőgazdasági üzemek statisztikai adatainak gyűjtése és feldolgozása terén, s évről-évre közléseket tesz a magyar mezőgazdaság jövedelmességéről feltűnő eredményekről.

Most megjelent kiadványa közreadásával a bizottság mezőgazdaságunknak az 1936. évi és az ezt megelőző öt éves időszak helyzetéről nyújt részletes tájékoztatást. Az első évben, tehát 1932-ben 149, az utolsó évben, vagyis 1936-ban már 340 gazdaság adatait dolgozták fel. A gazdaságokat úgy választották ki, hogy

az üzemstatistikai adatfelvételben az ország minden részéből, az összes birtokkategóriából szerepeljenek gazdaságok.

Tekintettel arra, hogy a rendszeres számtartás csak a jobban vezetett gazdaságokban lehetséges fel és a kisgazdák közül is csak a leghaladottabb szelleműek vállalkoztak a rendszeres számtartás vezetésére, a kiadványban közölt eredmények minden vonatkozásban átlagfelüléne tekintendők.

Az adatokból elsősorban az tűnik ki, hogy

a gabonatermék részaránya legnagyobb a kisüzemeknél és legkisebb a nagyüzemeknél.

A kapásnövények szintén a kisüzemeknél lépnek inkább előtérbe, míg a hüvelyesek, ipari növények és a szántóföldi takarmányok termelése tekintetében a nagyüzemek játszanak nagyobb szerepet.

Az állattartás terén a sertéstartás és a juhászat a nagyüzemeknél nyert nagyobb jelentőséget, a ló- és baromfitartás pedig a kisüzemeknél kiterjedtebb.

A gazdaságokban fekvő összes tőke 1936-ban katasztrális holdankint átlagosan 977 pengőt tett ki. A gazdaságok katasztrális holdankint 169 pengő értékű nyershozamot értek el és nyershozamuknak kerekén 66 százalékat vitték piágra.

Az üzemköltségek az összes üzemek országosan mérlegelt átlagában 117 pengőt tettek ki egy katasztrális hold mezőgazdasági területre. Érdekes az a megállapítás, hogy

míg Magyarországon a munkaköltség az egész üzemköltségnek kerekén 55 százalékat tette ki, addig Dániában ez az arány

39, Németországban 48 és Svájcban 49 százalék. A munkaköltségből holdankint az átlagosan 65 pengőből 60 százalék esik a munkabérré és 40 százaléka a gazdálkodó munkabérgényére.

A következő fejezet a mezőgazdasági üzemek jövedelmi eredményeit ismerteti.

1936-ban a megvizsgált üzemek átlagosan 52 pengő tiszta hozamot értek el katasztrális holdankint.

Az alföldi üzemek tiszta hozama magasabb volt, mint a dunántúliaké és a kisüzemek is nagyobb hozamot értek el, mint a nagyüzemek. Ugyanez volt a nagyságra vonatkozóan a befektetett tőkék kamatozását illetően is, ami a megvizsgált gazdaságok átlagában 5,31 százalékot tett ki.

A gazdálkodó mezőgazdasági jövedelme átlagosan 69,7 pengő volt holdankint.

Ez az összeg állt, mint egyéni jövedelem a gazda rendelkezésére, nem számíttva a gazdaságban kifejtett munkája ellenértékét.

A nemzeti jövedelem gyarapításához átlagosan 127,8 pengővel járultak a gazdaságok holdankint. Ez az összeg a gazdálkodó, a munkások, a közület és a hitelezők részére jutott. A főbb üzemi és jövedelmi eredmények időrendi alakulásánál megállapítja a jelentős, hogy

a tiszta hozam 1933-tól kezdve katasztrális holdankint 3,70 pengőről 1936-ig fokozatosan 42 pengőre emelkedett.

A tartalmas és igen sok vonatkozásban újszerű eredményeket feltáró kiadvány megjelenését a földművelésügyi minisztérium támogatása tette lehetővé. A kiadvány előszavát *Mutschenbacher* Emil felsőházi tag, az OMGE ügyvezető-igazgatója írta. Az adatgyűjtés és feldolgozás Rege Károly dr. OMGE-főtisztár és Wittchen Béla OMGE-titkár irányítása mellett történt.

SZÖVETKEZETI IGASZÁGOK

Aki a szövetkezetben vásárol, az saját magának, gyermekeinek épít, gyűjt, mint a szorgalmas méh a közös kaptárban. Aki idegen boltokban vásárol, másoknak épít.

Ne vásárolj hitelbe! A hitel könnyelmű adósságra viszi családunkat és a szövetkezet fejlődését megakadályozza. A készpénzért való vásárlás — takarékos!

Értesítés a must erjesztéséhez szükséges fajlesztő szétküldéséről

Értesítjük a szőlősgazdákat, hogy ez évben is termelünk előadásra fajlesztőket. A fajlesztővel való oltás a normális cukortartalmu, egészséges mustokra is jó hatással van, mert helyes erjesztési folyamatot biztosíthatunk általa s az így erjesztett bor hamarabb tisztul, érik.

A magas cukortartalmu, süritett musttal javított, rothadt, penészes szőlőből sajtolt, kénezett, nyálkázott mustok helyes erjesztése pedig csak fajlesztővel történhetik.

Nagyobb hatás elérése végett szükséges az élesztőfajta célszerű megválasztása, például aszujellegű, süritett musttal javított, kénezett, rothadt szőlőből származó mustra mindig a megfelelő élesztőfajtát kell használni, éppen ezért a rendelésnél meg kell írni:

1. a nevet és pontos címet;
  2. milyen fajtájú és mennyi mustot óhajt beoltani;
  3. rothad-e a szőlő, kénezik-e a mustot s mennyi a hozzávetőleges cukortartalma az erjesztendő mustnak;
  4. mikor lesz a szüret.
- Saját érdekében kérjük a szőlősgazdákat, hogy a felsorolt adatokat pontosan írják meg, mert ezen adatok

birtokában tudja Intézetünk kiválasztani a legmegfelelőbb élesztőfajtát, nehogy megtörténjen az eset, hogy kénezett mustot beoltanak olyan élesztővel, amely az asszút jól erjeszt ugyan, de nem tűri a kénsavat.

Az élesztő elkészítése hosszabb időt vesz igénybe, tehát azt szüret előtt 5—8 nappal kell előre kérni. Az Intézetünk által küldött élesztő száraz hűvös helyen 2 hétig áll, de

felbontani nem szabad csak közvetlenül a használat előtt.

Tehát célszerű minél előbb kérni az élesztőt, hogy kellő időben ott legyen.

Az élesztő ára adagonként 5 pengő, posta szállítással együtt, a pénz azonban kérjük előre beküldeni. Az intézetben átvett adagokat 4 pengőbe számítjuk, tekintve, hogy azokat sem csomagolás, sem portóköltség nem terheli.

Megjegyezzük, hogy egy adag élesztővel amennyi mustot is lehet kierjeszteni, amennyi egy hét alatt folytatatosan leszüretelnek, tovább használni már azt az adag élesztőt nem lehet, mert hatását elveszti.

M. Kir Ampelológiai Intézet igazgatósága
Budapest, II., Herman Ottó-ut 15.

Újabb méhető cukor engedélyezése

A rossz méhészeti időjárásra való tekintettel a pénzügyminiszter kivételesen erre az esztendőre méhészdöntésként újabb méhetőcukrot engedélyezett azok részére is, akik már ebben az évben a 7 kilogrammot igénybe vették, de egyesületek elnöke vagy közsegük előjárósága által igazolni tudják, hogy körzetükben a méhek téli élelmüket nem tudták begyűjteni. Ezt az igénylést legkésőbb szeptember 19-éig kell az Országos Magyar Méhészeti Egyesületben leadni.

Mérsékelték a száj- és körömfájás elleni szérum árát

Az Arvelenőrzés Országos Környezetvédelmi bizottsága a száj- és körömfájás elleni reconvalescens szérumot termelő vállalatnál a szérum árcsökkenése végett tárgyalásokat folytatott.

A tárgyalások eredményeképpen a jelenleg érvényben lévő literenként 20 pengős eladási árát szeptember 15-ik napjától kezdve 18 pengőre csökkentik.

Az árcsökkenést az gyártelepre vonatkozó árra értendő. A 4 százalékos pénztári engedmény szeptember 15-től kezdve ennél a cikknél is érvényes lesz.

A mezőgazdasági középiskolai tandíjak

A hivatalos lap szeptember 8-iki száma közölte a vallás a közoktatásiügyi miniszternek a mezőgazdasági középiskolákban fizetendő tandíjak megállapításáról kiadott rendeletét. A rendelet szerint a mezőgazdasági középiskolák tanulóinak 8 pengő beíratási és évi 100 pengő tandíjat és fenntartási díjat kell fizetniük.

Jeles és jó tanulmányi előmeneteli hadiárva és hadigámoltak tandíjat és fenntartási díjat nem fizetnek.

75 százalékos tandíjkedvezményt csak példás viselkedés, jeles előmeneteli; 50 százalékos kedvezményt jó magaviselet és tulnyomórészen jeles, vagy jó osztályzat; 25 százalékos kedvezményt a jó magaviselet, elégségesrendű tanulók nyerhetnek.

AJÁNLOTT BORSZŐLŐFAJTÁK

1. A soproni borvidéken: Olaszrizling, Tramini, Zöldszilváni, Nagybürgundi.
2. A nemeslyei borvidéken: Olaszrizling, Ezerjő, Sauvignon, Leánya.
3. A buda-sashegyi borvidéken: Mézesfehér, Kadarka, Leánya, Nagybürgundi.
4. A móri borvidéken: Ezerjő, Olaszrizling.
5. A somlói borvidéken: Furmint, Olaszrizling, Rajnai rizling, Juhfark, Sárféher, Tramini, Auvergnas, Szürkebarát.
6. A badacsonyi borvidéken: Furmint, Kéknyelű, Auvergnas, Fehérbürgundi.
7. A balatonmelléki borvidéken: Leánya, Furmint, Olaszrizling.
8. A somogy-zalai borvidéken: Olaszrizling, Auvergnas, Ezerjő, Leánya.
9. A szekszárdi borvidéken: Olaszrizling, Zöldszilváni, Mézesfehér, Kadarka, Nagybürgundi.
10. A villány-pécsi borvidéken: Olaszrizling, Furmint, Fehérbürgundi, Zöldszilváni, Pécsiszagos, Rizling, Szilváni, Nagybürgundi, Oporto, Kadarka.
11. A pest-nógrádi borvidéken: Olaszrizling, Leánya, Ottonel-muskotály.
12. A gyöngyös-visontai borvidéken: Olaszrizling, Leánya, Ezerjő, Hárslevelű, Kadarka, Nagy- és Kisbürgundi.
13. Az egri borvidéken: Furmint, Olaszrizling, Kadarka.
14. A miskolc-abauji borvidéken: Olaszrizling, Hárslevelű, Furmint, Veltellini.
15. A tokaji borvidéken: Furmint, Hárslevelű, Muscat Ottonell.
16. Az alföldi borvidéken: Olaszrizling, Furmint, Leánya, Hárslevelű, Kecskeméti virág, Szürkebarát, Ezerjő, Mézesfehér, Szerémizöld, Tramini, Kadarka, Nagybürgundi, Merlot, Medok, Oporto, Veltellini piros.
17. A nyírségi borvidéken: Olaszrizling, Ezerjő, Leánya.

KIS VASÁRNAP

KICSI MESE

Mackó Matyi tudománya

(Befejező közlemény.)

Héj, de megvillant a harag a nemzetes ur szemében.

Hát te csupamancs, te csupasó, te csupabőr, te ostoba becsönövéndék te, hát te olyan bolondnak tartod az apádat, hogy olyan erdőt választ lakóhelyül, amelyik nem mézzel folyó kánaán?

Matyi nem felelt, csak szepesgett.

Brum! Brum! Természetrájában is számár vagy. Lássuk a nyelvtant. Mondj egy szót.

- Málna.
- Helyes. Most fokozd!
- Málna. málnább...
- Számár! — dörögte közbe Balambér ur
- Málna... málna... tudom már, málna, cukor, méz.
- Ugy? — hegyezte fülét a nemzetes ur jószólóan. — Hát akkor majd én is fokozok egy szót, de hallgass: lecke, szekunda, pipaszár, — s már magyarázta is a fokozást a suhogó pipaszár.
- Számár vagy ebből is — fejezte be a pipaszárral való érvelést Balambér ur, — mars tanulni, ha kősz vagy, ki-kérdezek. A felelet szerint lesz erdő, vagy pipaszár.

Mit tényleg szegény Matyi? Azt, amit a legrikább esetben szokott tenni s akkor is csak tévedésből: nekiült a leckének. Eleinte nehezen ment, de aztán belejött s maga is csodálkozott, milyen hamar készen lett. Bátran állott az édesapja elé:

— Édesapám, most már ám csak ugyan tudom a leckét.

— Um! — gyanakodott a nemzetes ur. — Mondd meg hát, melyik ipar a legfontosabb medveországra nézve?

— A mézipar! — vágta ki Matyi gondolkodás nélkül s a nemzetes ur elisméren bólintott a fejevel.

— Milyen tudományban értek el a medvék legelső eredményeket?

— A barlangkutatóban.

Ujra elismerő fejbólintás s meglint új kérdés:

— Miben tartják a medvék a világrekordot?

— A téli alvásban.

— Jelles! Kitérő! — lelkesedett a nemzetes ur! — Látom, mégse vagy egészen tökélylő! Lehet belőled még akár erdőkezelő is. Nem bánom, nehezsé sátnál az erdőbe, amiért ilyen kitérően feleltél, sőt jutalmul magaddal viheted a kis hugoskádát, Mackó Mancit is, akit eddig még sohasem mertem rád bízni.

Na, bezeg büszke és boldog lett Matyi urfi, karikát lehetett volna az orrába fűzni és láncot táncoltatni.

Felhuzta az ünnepi lajblját, feltette a vasárnap sapkáját, még virágot is szakított, úgy állott a hugoskája elé:

- Brumi! Brumi! Mancikám! Akarsz-e velem az erdőbe járni mézet keresni, barlangot kutatni, málnát szedni?
- Kivel?
- Velem.
- Egyedül!
- Hát!
- Brühli! Bruhuhaha! — kacagott Mancik.

— Azt akarod velem elhítenni, hogy rád mer bízni az apám? Egy olyan nebulóra, aki sose tudja a leckéjét?

— De ma tudtam ám! — henegett Matyi.

- Lehetetlen.
- Nem hiszed?
- Ha mondd!
- Persze, hogy mondom. Hát most

Nem gazdaságos a sertés- és baromfityezés
a törvényesen védett

Rákoshegyi baktériumölő

nélkül. Kapható és megrendelhető csak **IFJ. AULICZKY OTTÓ**
Budapest, VII, Dohány-uca 84, Hsz. 2
Árak: Demijonai budapest
3 4 6 8 10 15 20
370 480 710 910 1080 1620 2120

Tanulmányos prospektus e lap olvasóinak ingyen!

már elhíheted azt is, hogy rám mert bízni az édesapám.

Hm, — gondolkozott Mancik, — a legkihívatóbb dolog, hogy Matyi tudta a leckéjét. Ha ezt elhízzem, akkor mindent elhíhetek, még azt is, hogy nem csak engem, de az egész erdőt Matyira bízták.

Matyi pedig türelmetlenkedett: — Na, induljunk, mert ma bödön-számra akarok lakmározni a jóféle erdei mézzel.

A FALUSI OTTHON

Horgolt gyermekruhák

A hüvösebb idő beálltával a család mindinkább a lakásba szorul s a háziasszonynak is több ideje marad varrásra, kézimunkára. Horgolással, kötéssel ma már gyermekek és felnőttek részére egyaránt igen szép, tartós és divatos ruhadarabokat lehet készíteni, amely fillérékből kikerül. Különösen a horgolást ajánlhatjuk nagyon, mert azt a háziasszony bármikor leteheti, ha egyéb dolga akad, s nem kell attól félni, hogy leszaladnak a szemek. A horgolt ruhák készítése, szabása is olyan egyszerű, hogy különösebb számítógatásokat, tulzott lekööttséget a munka nem kíván.

1—2 éves gyermekek részére jól mosható, nem tulvékony gyapjufonálból *kabátka*kat és *sapkát* horgolhatunk. Horgolunk 70 láncszemet, a nyaknál benne ugyanannyi rövid palcát. A következő sor, mindig csak a szem hátsó fonálát felvéve: 2 pálca, 1 szem kihagyni, 2 pálca, 2 levegőszem, 1 pálca ugyanabba a szembe, 1 pálca a következőbe. Ezt a csoportot 15-ször ismételtük, végül 1 szemet újra kihagyunk és 2 palcát horgolunk. A sor elején és végén a 2—2 pálca mindig ismétlődik, ezek a kabátka széle hátul, azonkívül 16 ivet mindig szaporítva oly módon horgolunk, hogy az ivék között 2 szemet mindig kihagyunk és a rövid palcák közé horgolt 2 légszemebe 4—4 palcát horgolunk, vagyis az ivék minden sorban 2 palcával nagyobbodnak. Mikor kb. 12—15 cm-nyit horgoltunk, eljuttatunk a karokig; akkor csak két ivet horgolunk ki, utána annyi levegőszemet, ahány palcából az iv. 4 ivet kihagyunk, a következő 4 ivet kihorgoljuk, újból ugyanannyi légszemet horgolunk, 4 ivet kihagyunk, 2-t kihorgolunk. Ezentul a kihagyott ivék az ujjak lesznek, a kihorgolt ivé a törzs, amelyhez még az oldalakon 1—1 iv járul. Ezután most már csak minden második, végül minden harmadik sorban horgolunk 4 palcát, az ivék csucsában. A többi sorban nem szaporítunk, csak 2 palcát horgolunk a légszemekbe. A két ujjat megfelelő hosszúra horgoljuk és a végére keskeny kézelőt teszünk. A nyaknál egy lyuksorba zsinórt fűzünk.

A *sapka* kis körrel és néhány sor szaporodó palcával kezdődik, amikor már 21 palcánk van, ugyanolyan csop-

Kézen fogta a hugoskáját s nekilátak az erdőnek.

És Matyi soha addig olyan büszkének nem érezte magát.

P. ÁBRAHÁM ERNŐ.

Fejtörő:

K. z. ö. i. a. i. k. l. i. u. k.
(Megfejtése: Kezdődik az iskolai munka.)

portokban, mint a kabátnál, 7 ivet horgolunk, melyek egyre nagyobbak lesznek, 2 szem kihagyás, a csucsoknál 4 pálca, tehát minden sor 14 palcával bővül. Mikor a megfelelő bőiséget és homlokig a magasságot elértük, elől 2 ivet kihagyunk és csak 5-öt horgolunk, most már nem szaporítva. Ha a nyakat is elértük hátul, 3 ivet elhagyunk és csak a füleknél levő 2 ivet hosszabbítjuk meg néhány sorral, aztán a sapkát szalaggal ellátjuk.

Kánya Terézia.

Aranyszabályok

Ha nincs jégszekrényünk és beteg van a háznál, vagy a háztartásba igényelünk jeget, úgy is eljárhatunk, hogy bizonyos mennyiségű jeget erős ruhába göngyölvé összegyűrünk, azután egy tányérba állított virágcserepbe flaneldarabot kötünk, úgyhogy tölcészerűen jól mélyen belógatjuk a cserepbe. Ebben a flanelzsákban sokáig megmarad a jég.

Kezünkrol a jodoform erős, átható szagát úgy távolíthatjuk el, hogy szappanos kézmósás után, még ecettel is jól leblöjtjük a kezünket. Ha a jodoformszag valamelyik szekrénybe vette be magát, terpenténnel vízzel onnan is eltüntethető.

Magyar konyha

Szárazbabléves. 4 deciliter babot puhára főzünk másfél liter vízben, néhány darab szárazpapával és petrezselyemmel. A levest gyakran feltöltjük, hogy sűrűbb ne legyen, aztán apróra csipett zsalunkat teszünk bele és hagyjuk még 10 percig főni. Ezalatt egy levelekre vágott vöröshagymát zsírban sárgára pirítunk és tájalás előtt leforrázunk vele a levest.

Rostélyos pörkölvé. A rostélyosnak oszontját kiszerve, vékonyra kiverjük és beszózzuk. Zsírban vöröshagymát pirítunk, beleestünk egy kanál paprikát, elkeverjük és rárakjuk a húst. Keves levest állóntve, leborítva párolni hagyjuk; ha már puhul, hagyjuk zsírjára pörkölődni, tegyünk tejfölt alá és burgonyával adjuk asztalra.

Besavanyított tölökpászta. A besavanyított tölök felforraltjuk; akkor fehér rántást készítünk vöröshagymával és pap-lkával, vízzel, vagy ha van, savanyított uborkaléval feleresztjük, hagyjuk felforrni, aztán beletessük a főtt tölök és egy pár kanál tejfölt.

Gazdatudnivalók

HOGYAN ÁPOLJUK SZÁJ- ÉS KÖRÖMFÁJASBAN SZENVEDŐ ÁLLATAINKAT?

A hólyagokkal telt és kisebesedett szájrégét nem mosogassuk durva ruhával, hanem készítsünk 10 liter vízbe adott 10 deka timsópporral szájröblögővizet és ezt helyezzük állatunk elé. Talán ő maga is hajlandó lesz a vizes oldatot szájába venni s ezzel szájrégét öblögetni. Ha nem tenné, akkor öntsük az oldatot tölcészerű edénybe és a kifolyóra hozott gumicsövet vezessük a beteg áll-

lat profájába jobbról és balról. A körömbekek gondozására igen fontos a tiszta és feltétlenül száraz alom. Piszkos almon a felületet sebek is mély, gennyedező fekélyekké alakulnak át. A sebet ne mosogassuk, hanem inkább hintsük be finomra tört faszénpor és égetett timsópor egyenlő arányú keverékével.

Ha a tőgyön is vannak hólyagok, akkor a tőgyet kenjük be 1%-os timsós vazelinnel és a fejtáj nagy kiméletesen végezzük.

Tápláljuk a beteg állatot olyan takarmányokkal, melyek nem sértik érzékeny nyálkahártyáját. A gyenge

zöldtakarmányok és a köztes ivóskatessenek legjobb szolgálatot.

A beteg állatnak biztosítsunk teljes nyugalmat. Ne járassuk még a kutra se, mert a szív megbetegedése esetén egy megerőltető lépés szívugatót okozhat. Ha állatunk bágyadt, remeg, akkor ez szívgyengeséget jelent. Ilyen esetben forduljunk sürgősen állatorvoshoz.

MILYEN KACSAT ÉS LUDAT TENYESSZÜNK?

Az Országos szempontok azt kívánják, hogy kacskából a mennél nagyobb testűeket és feltétlenül fehér tollúakat tartssuk! A hazai és külföldi fogyasztóközönség egyaránt ezt keresi. A szaporításra kiválogatott magkacskákat már az őssel csoportosítsuk egytív, hogy megszokják egymást. Hogy szép és nagy kacskákat nevelhessünk, 3—4 évenként szerezzünk vérfriességi anyagot. A nagyobtestű kacskánál minden 4—5 tojóhoz, a kisebbtestűeknél pedig minden 6—8 tojóhoz adjunk 1 gácsért, hogy utának termékeny tojásokat kapjunk. A tojókacskákat megtartjuk 2—3 évig, a gácsérokat azonban csak 1—2 évig. Kacsáink közül is szaporítsuk mindig a jobb tojókat és kéte-tétre is elsősorban a 2—3 éves tojókat tojásaikat használjuk fel.

Ludjaink megválasztásánál is alkalmaszokunk az országos szempontokhoz. A nagykereskedelem és a külföld legszebbben veszi meg a fehértollu, hízottan és tisztítottan 5—6 kg súlyu ludakat, így hát ezeket tartssuk és szaporítsuk! A fehértollu, nemestett magyar lud a világ egyik legkitűnőbb lufdelése lévén, becsülik meg azt. Növekedése és hizása gyors, szaporítása könnyű; legelőképesége nagyon jó, husy, zsír, és tolmónsége elsőrendű. Tenyészudjainkat általában több éven át meghagyhatjuk szaporításra. A 2—3 éves gunárok és 4—6 éves tojóludak még nagyon jól szaporítanak. A keszebben fejlett ludakat a 2—3 éves tojó tojásaiból nevelhetjük fel. Így hát magludakat, elsősorban ezek tojásaiból keltesünk. Amíg a kisebbtestű ludaknál 4—5 tojót számíthatunk 1 gunárnál, addig a nehezebbtestű ludaknál legfeljebb 1—2 tojót adjunk 1 gunárhoz, ha azt akarjuk, hogy a tojások fiasok legyenek.

GYÜMÖLCS-SZÜRET

A gyümölcs szedését mindenkor száraz időben végezzük, még pedig kézzel, csak kivételesen gyümölcszedővel. A lerázott, ütődött gyümölcs értéketlenül válik és nem tartható el. A szedőnek arra kell ügyelnie, hogy a gyümölcs száraztól együtt kerüljön le és a termőrészek ne töredezzenek le, mert a gyümölcsstartó telepen újabb termőrészek képződnek. Nem szakítva, hanem kissé felfelé emelve kell a gyümölcstartó elválasztani a gyümölcsstartóról.

A leszedett gyümölcsöt óvatosan gyűjtőládába vagy kibélelt lapos kosrába kell rakni. Eközben a hibás és fejletlen gyümölcsöt a többi közl válogassuk ki. Még jobb, ha az ilyen gyümölcsöket utóljára szedjük le vagy rázzuk le a fáról. Ahol sok gyümölcs van, célszerű a szedőket úgy beosztani, hogy előbb a legfejlettebb, legszebb gyümölcspéldányokat szedjék le. Szedéskor, ha lehetőség, nyomban végezzük el az osztályozást is, hogy a termés kevésbé értékes, eltartásra nem alkalmas része azonnal értékesíthető legyen és ne keljen annak is hiábavaló eltartásáról gondoskodni. A fa alatt beteg, hibás gyümölcsöt ne hagyjunk! Ilyenek ne kerüljenek az eltartó helyiségbe se!

Mint ahogy a kereskedelem az ép, egészséges, egyenlő nagyságu és egyforma színeződésű gyümölcsöt keresi, a természetnek nagy súlyt kell helyezni az osztályozásra. *Élőbőszámla az a gyümölcs, mely teljesen hibátlan, féregmentes, jól fejlett. A második osztályban már némi szépség-hiba fordul elő. A harmadik osztályba ugyancsak ép, egészséges, féregmentes, de kissé alakatlan példányok kerülnek.*

Szeptember

18 VASÁRNAP

Kupert J., Titusz

19 HÉTFŐ

Január vt., Vihelmina

20 KEDD

Euszták, Friderika

21 SZERDA

Máté

22 CSÜTÖRTÖK

Móric

23 PÉNTEK

Tekla

24 SZOMBAT

Fogolykiv. M., Gellért

A nappal tartama szept. 24-én: 12 óra 08 perc; a hét folyamán 24 perccel fogy.

A hold fényváltozása: Újhold szeptember 23-án.

Ősz kezdete 23-án.

Az első magyar falukutató

Kisboldogasszony ünnepén avatták fel Szatmárcsékén Kőlcsey Ferenc sírelméket. Az ünnepség a kormány Zsindely Ferenc államtitkár képviselte, a képviselőházat és a Petőfi társaságot Kornis Gyula, a képviselőház elnöke. Képviseltette magát a felsőházi, az Akadémia és számos társadalmi egyesület is.

A sirató beszédet Kornis Gyula mondta. Kőlcsey emlékére idézte:

— *Ma is elevenen élz nemzeted lelkében: fájllyhadózó és lelkiismeretbészró vagy a magyar éjszakában, amely ma még sötétebb, mint amilyenre a te feltű szellem láta.*

— A népi politikák, amelyek alapfogalmai száz év lepergése után is érvényesek, a nép iránt való határtalan szeretetből buzgótt. Sikra is szálltal érte: igit llett az első rendszeres falukutató, az elhanyagolt magyar falusi élet bajait feltáró szociográfus.

— Mindörökre fényes példaképpen itt ragyogsz előttünk. Mert a te honzerelmed nem külszerűen ünneplő, hanem belsőleg gyötörőd, hogy ebből a vívódásból nemzetet felemelő reformterveket alkotass.

Kornis Gyula beszéde méltó volt a Himnusz költőjének emlékére, a történelmi keret megfelelő Kőlcsey lelkére...

Leplezték a kormányzó arcképét a karcagi új Levente Otthonban. A karcagi új Levente Otthon avatásünnepélyén a kormányzó arcképét leplezték le. Az avatóbeszédet Sánta Miklós dr., Karcag polgármestere mondta. Este diszvacsoara keretében Kulhey Zoltán alezredesnek, a Levente Otthon megteremtőjének arcképét leplezték le.

Hirtelen halál vadászta közben. Bornemissa Elemér báró földbirtokos, Tolna vármegye törvényhatósági bizottságának tagja, szeptember 7-én délután a közalapítványi uradalom bogrei Dunaerdejében vadászat közben hirtelen meghalt. A báró szarvasesen volt és amikor egy szarvasbikát lelőtt, hirtelen összeesett. Az orvos megállapította, hogy a halált a vadászati izgalmai közben beállott szívessétlenség okozta. Bornemissa Elemér báró a Szekszárd közelében levő Cserenzpuszta kastélyában szentelt be és Erdélyben foglalk elmettnél.

Ünnepi és filléres gyorsvonatok. A MÁV igazgatósága közli, hogy legalább 500 utas jelentkezése esetén szeptember 18-án Budapestről Sopronba ünnepi, Budapestről Miskolcra és Törökszentmiklósról Egerbe filléres gyorsvonatot indít.

A kettős szentév ünnepélyes bezárása Rómában. A 34. Eucharisztikus Világkongresszus és a Szent István jubileumi év kettős magyar szentévének ünnepélyes bezárása ez év novemberében lesz Rómában, amikor Serédi Jusztintán bíboros-hercegprímás vezetésével a Budapestről november 21-én induló magyar zarándoklás résztvevői oda megérkeznek, hogy kihallgatáson jelenjenek meg XI. Pius pápa előtt. A zarándoklásra jelentkező az Actio Catholica elnökségénél (Budapest, IV., Ferencikert 7.) lehet.

Tragikus birkózás. A budapesti, Ujhelyi-ut 14. szám alatti pénzgyőri lak tanya udvarán, szeptember 7-én délután szabadtisztul birkózást gyakorolt több hivatalkos. A birkózás során Krúz András 25 éves pénzgyőri felvigyázó oly szerencsétlenül esett el, hogy nyakcsigolyáját törtte. Életveszélyes állapotban szállították a Szent István-kórházba.

Összeírják a lengyel légió utatagjait. Kiemelti Károly, Varga Gyula és Marczink Jenő dr. felkértek azokat, akik a világháború alatt a lengyel légiókban vagy 1919—1921 között más lengyel formációkban vettek részt és eddig még nem jelentkeztek, adják le címeiket, adataikat helyileg Gáthly Róbertnél, Budapest, Dembinszky-ú. 11. Ugyanide irjanak azok, akik címeiket változtatták, vagy akiknek hozzátartozója a légióknál hősi halált szenvedett.

Halálós gázolás az országúton. Halálós autógázolás történt a győrmegyei Gyarmat közűs határában, ahol az országúton haladt teherautójával Vég Vendel fuvarozó. Az egyik utkereszteszűsénél egy ember lépett a kocsi elé, amely elgázolta. Feffer József koronáci gázalkódott a gázolás folytán oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy hamarosan meghalt. A vizsgálat megindult, hogy kiderítsék, kit terhel a felelősség a halálós gázolásért.

Magyar hangverseny a német rádióban. Litz Mária (dr. vitéz Csátvány-Kriegerné) a Berlinben élő hírneves magyar hegedűművész szeptember 21-én, 5 óra 30 perctől 6 óráig a Deutschlandsender-Königs-wusterhausenben magyar hangversenyt adott. A műsoron Dohnányi, Hubay művei és 3 saját szerzeménye állanak. A zongoránál Németország legkiválóbb kísérője, Professor Raucheisen ül.

Felhívás

a Károly-csapatkereszt igénylőkhöz

Az 1938. évi IV. és az 1938. évi XV. tc. életbe lépésével a tűzrakosminőség igazolására, vagyis a Károly csapatkereszt adományozását az érdekeltek ezrei kériik.

A tapasztalatok azt igazolják, hogy a kérelmezők jórésze a diszjunktív adományozásért a törvényekben biztosított kedvezmények elnyeréséért folyamodik és az igazságot, valamint a közérdeket az kártya, hogy a beadott kérvényeket csakis a beérkezés sorrendjében vegyék elbírálás alá. A kérvények elintézésének személyes, írásbeli vagy befolyásosnak vált személyek közbenjárójától történő sürgetése teljesen céltalan. A beosztott tiszték és tisztviselők munkakörülféi teljes megfeszítésével dolgoznak és azok, akik őket céltalan sürgető kérésekkel zavarják, önmaguk és bajtársaik ellen eslekedeznek.

A kérvények elintézését magyban hátráltatja az a körülmény, hogy nagyrésztük feltűnő felületességgel és hiányosan felszerelve, gyakran minden igazoló okmány nélkül terjesztik elő, abban a reményben, hogy később majd lesz idejük a hiányokat pótolni. A honvédelmi minisztérium illetékes osztálya nyomtatékon figyelembe ajánlja az igénylőknek, hogy a kitöltésre kerülő „Kérvény” utolsó (első) oldalán közzöljék „Pontos tudnivalókat” gondosan és figyelmesen olvassák el és az utasításokhoz pontosan alkalmazkodjanak. A kikérvényeket nem helyesen szerelték fel, így kezelték a hiányokat pótolni, mert a nyilatkozatokkal felszerelt kérvényeket csak akkor tekinthik kellő időben beadottnak, ha a hiányok pótlása még 1938. december 31-e előtt megtörtént.

— Az elkészített érkező és hiányosan felszerelt kérvényeket érdemi tárgyalás nélkül elutasítják.

A csallóközieknek nem volt szabad Horthy Miklóst látni

Megírta a Vasárnap, hogy a pozsonyi magyarság hódolattal és megilletődve köszöntötte nagybányai Horthy Miklóst, amlkor Németországból a Dunán hazatért. Erről az eseményről és arról a tényről, hogy északi szomszédaink most, amikor a világ itélőszéke egyre erőteljesebben követeli a kisebbségekkel két évtizeden át elkövetett igazságtalmság jóvátételét, mennyire félnek, a következőkben számol be a felvidéki magyarság kitűnő „Naplója”, a Pozsonyban megjelenő „Barzda”:

„Amint ismertés, Horthy Miklós, Magyarország kormányzója Németországból a Dunán tért vissza a Zsófia-gőzöszön a magyar fővárosba. A hajót Pozsony kikötőpartjain sok ezer ember üdvözölte és a tömeg között szlovák és cseh kíváncsiakat is lehetett látni. A pozsonyiakat nem akadályozták meg abban, hogy a magyar kormányzó hajóját üdvözöljék és rendezésére a legkisebb mértékben sem történt, mert ráébredtek arra, hogy kultúrnap vagyunk. Csallóközben azonban már előző este kidobolták, hogy este 9 órától reggel 9 óráig a Duna partjára kimenő tilos és a rendelet betartására a csendőrség vigyázott. Tehát amit Pozsonyban a magyarok, németek, csehek és szlovákok akadálytalanul végignézhettek, azt a csallóközi magyarságnak nem engedték meg. Ez ellen az eljárás ellen, amely a magyarságot a legélesebben sérti és alkalmas volt arra, hogy a legnagyobb mértékben megütözést keltsen, a legélesebben tiltakozunk!”

Népegészségház-avatás Győrött.

A győri gyár városi egyházközűség „Szent István római katolikus Népegészségházát” létesített, amelyet szeptember 8-án avattak fel. Megjelent az ünnepségen vitéz Pethényi Antal államtitkár, Breyer István megyéspüspök, Polnieky Lipót főispán és több más előkelőség. Breyer püspök szentmisét mondott, majd megszentelte az épületet. Jordán János, az egyházközűség világi elnöke méltatta ezután az intézmény szociális jelentőségét és köszönetet mondott a helyigminisztériumnak és Bornemissa Géza iparügyi miniszternek az anyagi támogatásért. Pethényi Antal államtitkár beszédében hangoztatta, hogy az iparügyi minisztérium szociális tevékenységében a Rem Novarum szelleme vezeti.

Kigyóba markolt — megölte a rémület. Zsebics János bátyai kisgazda és felesége a napokban babot szedtek a kukoricájukban. Amint dolgoztak, egyszer csak Zsebics János a felesége rémült sikoltásra lett figyelmes. Odaszaladt és látta, hogy az asszony göröcsösen szorít a markában egy méteres hosszúságú kigyót. Zsebicsné babszédés közben a bab szájával együtt felmarkolta az indák közt meghúzódó siklót és rémületében olyan göröcsösen megszorította, hogy csak percek múlva tudta eldobni. Az asszony még aznap agyának esett és hamarosan meghalt.

Halálós tömegmérgezés okozott a lizti közűs öntött permetezőszert. A nyiregyházi kórházban nemrégiben mérgezési tünetek között meghalt Gyórházy András három gyermeke. A kórházba hamarosan a család többi tagjai is bekerültek és a tömegmérgezés arra indította a hatóságokat, hogy vizsgálatot rendeljenek el. A helyszíni vizsgálat után Budapestre, az Országos Vegyvizsgálóintézetbe küldték a megmaradt élelmiszereket, ahonnan az a válasz érkezett, hogy egy kenyérdarabban amely arzen volt, hogy az víz emberélet kioltására alkalmas. A nyomozás során megállapítást nyert, hogy a halálotkozó mérget Gyórházy András veje hozta a házába, mégpedig oly módon, hogy szőlőjében arzonnal permetezett és a megmaradt anyagot véletlenül a lisztesszába öntöttek.

Minden hangszer

legjobb minőségben és a legolcsóbban vásárolható a hírneves

Reményi Mihály

hangszertelepen. Budapest, VI./15, Király-utca 58-60.

Kérje 51. sz. díjmentes árjegyzékemet

Erzsébet királyné halálának negyvenedik évfordulója. Az Üllői-uti Örökimádási templomot annakidején Erzsébet királyné emlékének szentelték. Szeptember 10-én, szombaton volt negyvenedik évfordulója a királyné tragikus halálának. Ebből az alkalomból reggel 8 órakor a templomban requiemes szentmisét tartottak, amelyet Mészáros János dr. érseki helytartó celebrált nagy papi segítségével. A szentmisén a magyar közélet számos előkelősége vett részt.

Szent István-ünnepségek Veszprémben. A Szent Jobb országjárásával kapcsolatban Veszprém városa ünnepi hét keretében áldoz az Árpád-házi szentek emlékének. Az ezeréves magyar város a Gizella-képolna renoválásával, Szent István és Szent Gizella szobrok felállításával, nagyszabású egyházi ünnepségekkel kapcsolódik bele a Szent István-év programjába szeptember 30—október 9. Ezidő alatt történik a gráci ut művészi mérnöki teljesítményének a Szent István völgyhidnak felavatása, a Hősök kapujának felszentelése. Az ünnepségek mellett nagyarányú bor-, szőlő-, gyümölcs- és mezőgazdasági kiállítást és vásárt is rendeznek. Az ünnepi hét alatt az ország minden részéből 50 százalékos vasuti kedvezmény.

Leszúrta kulipartnerét, mert egymás után háromszor kilenctől ütött. Katymár bácskai községben, — mint a csendőrség jelentette a bajai figyelőszéknél — az Ispánovits-féle vendéglőben kuglizott Vujekovits Lajos és Mándity Sándor. Sörbe ment a játék s Vujekovits egymás után háromszor ütött kilenctől, ami annyira felbőszítette Mándityt, hogy kifuzte a söröket és ubbhagya a játékokat. El is távozott a vendéglőből, mintha hazamenne. A sarkon azonban megleste Vujekovits és habosárrta. A véres merénylet után megszökött. Vujekovits válságos állapotban szállították a bajai kórházba. Mándityt keresik a csendőrök.

Motorkerékpárral az utolsó póznának rohant és szörnyethalt egy tanító. Szeptember 6-án délután halálós motorkerékpárszerencsétlenség áldozata lett Zókány Imre tanító, aki motorkerékpáron Dunapentele felé haladt. Útközben egy szerkezet akart megelőzni, de elvesztette uralmát a kormány fölött és egy utolsó póznának rohant. A szerencsétlen ember hatalmas ívben kirepült az úléből és az utemti árókba zuhant. Olyan szerencsétlenül esett, hogy rövidesen meghalt.

Dudlisüveggel táplálnak kilenc kis malacot. Ripp István Katymár gazda egyik angol anyagú 18 malacot ellett. Műtán a göbének csak tíz emőlje van, 9 malacot dudlisüvegen keresztül táplálnak teljes sikerrel, a 18 malac vig ungrázódsálat szalad az udvarban. A hőséges malacok sok érdeklődőt vonz a gazda udvarába.

ADÁS-VÉTEL

Éves mezőgazdasági munkát bentkösztra. Feles baromfi neveléshez magányost keresek. Társat különálló tanya 2000 pengővel. NAGY BÉLA, SZALK-SZENTMÁRTON.

Megvételre azonnali készpénzfizetéssel keresek egy 1000—1200-as csúspótpet kazalozóval együtt ár és gyártmány megjelölésével. Válaszholgyes leveleket Szűcs János, Csokoládepuszta up. Hosszúhetény.

Rövid
történet

Glória szerencséje

Fordította: Vécsey László

A baj ott kezdődött, hogy a new-yorki Moneyman-building liftje a harminchetedik és a harmincvolcadik emelet között elakadt. A liftben éppen Parker B. Morris, a konkurrens dohángyári tröszt elnöke ült, aki unalmában, mert várni kellett, míg a hibát kijavítják, kiválasztott egyet ama illatos, színes galleró mintaszivarokból, amelyek a lift oldalán éppen úgy ingyen kínálkoztak, mint a dohángyári palota folyosóinak falán az egyforma „Parancsolj!” felirású porcellántartókban.

Parker B. Morris, amióta a dohángyári tröszt vezetését átvette, lemondott a dohánzás gyönyöréről. Valóban eszébe sem jutott volna rágyújtani egy szivarra, ha a lift el nem akad. A szivar azonban nem szelelt, sehogyan sem akart meggyulni. Pár perc múltán a lift megindult, megérkezett a harmincadik emeletre és Parker B. Morris — kezében a hideg szivarral — gunyosán rontott be John Moneyman irodájába:

— Halló, Moneyman — kiáltotta már az ajtóban — ön azt akarta, hogy társuljunk!

— Ugy van, Morris!

— Közben én itt a liftben meg akartam kóstolni az ön mintaszivarjait egyikét. Nos, az ön szivarja nem szelel, az ember nem tudja meggyújtani. Képzem, hogy mérgeledhet az ember, aki egy dollárt ad az ilyen szeméért...

— Szemét? Az én szivarom szemét? — hördült fel Moneyman. — A legnemesebb anyagból készült, az illata és zamata utóérhetetlen...

— Igen, tudom... így áll a prospektusban. De a valóságban... nézze! Pfüj!

Ezzel Parker B. Morris szétmorzsolta az ujjai között a szökészínű, illatos dohányrudat. De a következő percben meglepetve hőkölt hátra. A szivar középből összesodort, keskeny papírselelt kigyózott elő.

„Szivarozó gentlemanek, — így szól a papírselelt kézírású szövege — ha van kedvük megismerkedni egy tizenhatosztós, aranyoskó, szép-arcú és hibátlan testalkatú dohángyári munkásleánnyal, aki boldogtalan mostoha sorsa miatt, úgy keresek őt John Moneyman gyártelepén, a 170-ik utcában, Glória Miller néven...”

— Hallatlan! — hüledezett John Moneyman.

— Az ember vigyáz arra, hogy tulajdonosan romantikus lelkű, fiatal szőke hölgyek ne kerüljenek az alkalmazottak közé, — oktatta Morris és nemsokára indult is.

A társulás terve megbukott. A tizenhatos, gyönyörű, karscsú Glória Millert pedig egy kurta telefonutasításra még ugyanazon elbocsátották a gyárból, azonfelül a munkások fekete listájára is felkerült a neve.

Glória Miller négy napon át járta a gyárakat és munkát keresett, de mindenhol elutasították. Oh, a munkaadók érdeklődésére jól működött. A fekete lista mindenütt ott volt már. Gyárakban, áruházakban, raktárakban egyformán ismerték már Glória Miller nevét.

Háziasszonyának tanácsára a szép leány jelentkezett a reviszióház irodájában a görlesapátba. Fördötrökön kellett bemutatkozni s a rendező azt kívánta, hogy a lábával érintse a hátsó ajtó fejét. Sem ez, sem a többi sportmutatvány nem sikerült, mire elhangzott a könyörtelen jelszó:

— Akalmatlan!

Glória Miller egyik lete a new-yorki munkanélküliek megszámálhatóan, gigászi tábora boldogtalanjainak. Második napja éhezett már, amikor új csapás jelentkezett: háziasszonya is kitéte a lakásból.

— Sajnálom, kisasszony, de lakostályát kiadtam egy ifjú hölgynek, aki

fizet. A podgyászért ne fáradjon, az egyelőre itt marad, amíg a husz dollárt, amivel tartozik, meg nem fizeti...

Glória kinn volt az utcán, vékony nyári kabátjában — holott ösre hajlott az idő — s dideregve gondolt az éjszakára. Körülötte a new-yorki alkonyatidő tóbolyodott forgalma forrt és kavargott. A fiatal leány holtfáradt volt, éhes, mint a farkas és egyetlen fillér nem volt a zsebében. S mindig sötétebb és hidegebb lett... Majd kigyultak a lámpák és eleredt az eső.

A kétségbeesés és a rémület, mint valami zúgó fekete, ellenállhatatlan áradat, egyre jobban elborította a lelkét. Glória körül kavargó táncba kezdett az utca, a fiatal leány megszédült. Az éhségtől vagy az ijedtségtől, ki tudja? Körünezett segítségért. Jobbra töle egy gyógyszerár kivilágított ajtaja fénylett. Balra töle, a gyógyszerár előtt a járda szélén egy hatalmas, zöld, gazdátlan luxusautó állt. A fiatal leány érezte, hogy fogytán van az ereje. Irtozott a botránnyól és a tömegtel, elhatározó mozdulattal balra fordult, felrattotta a gépkocsi ajtaját s lehányattól a széles, puha bársonyülés kényelmes sarkába.

A kocsi belseje fűtött volt. Erős, bódító virágillat ölelte körül... Glória úgy érezte, hogy puhán süllyedni kezd az ülés alatta, a gépkocsi lágyan feloldalra billen, mint valami hajó... aztán elvesztette az eszméletét.

Arra riadt fel, hogy egy forró, mély férfihang duruzsol a fülebe:

— Köszönöm, Gven, köszönöm, hogy eljött.

A gépkocsi ekkor már mozgásban volt, nesztelenül és lágyan siklott előre a Broadway-n. Mellette egy parázslószemű fiatalember ült és olyan rajongó, túlfűtött tekintettel nézett rá, mint valami oltárképre.

— Glória feléje fordította csodálkozó nagy szemét:

— Én... — kezdte.

— Nem, ne szóljon egy szót se, Gven! Óh, milyen boldog vagyok.

Glória elhallgatott. Az egész olyan különös és álomszerű volt.

— Összetéveszt valakivel, — gondolta a fiatal leány s jobban a világság felé fordította az arcát, hogy eloszlassa a félreértést.

A karscsú, elegáns fiatalember azonban semmi meglepetést sem mutatott:

— Tudtam, megéreztem, hogy ilyen szép, Gven, — suttogta lágyan — most aztán nem engedem el többé sohasem...

Glória meghorzongott és lehunyt a szemét a hosszú csók alatt:

— Édes, gyönyörű, okos Gven! — muzsikált a suttogó férfihang.

— Ez a boldogság, a halálos boldogság, — gondolta és két forró könnyesepp gyöngyözött elő sűrű pillái alól. Arra gondolt, milyen szörnyű lesz az ébredés...

Az ébredés azonban sohasem következett be. Az álom egyre szebb és magasztosabb lett. A gépkocsi megtorpant egy gyönyörű palota előtt, ahol livrés inas segítette le a kocsiból... Márvánlécpecsőn haladt fel a karscsú fiatalember jobbán, egy gyönyörű terembe, ahol egy öszhajú, energikus állu férfi nézett fűrészlő a szemébe.

— Apám, hadd mutassam be a menyasszonyomat, — kiáltotta ujongva a fiatalember. — Látod, nekem volt igazam, Gven csodaszép... nemsokára okos és jószágos lelkű...

Az öszhajú férfi meghajolt:

— Parker B. Morris, — mutatkozott be szertartásosan. — Boldog vagyok, hogy házamban üdvözölhetem. S boldog vagyok, hogy így szerencsés volt a fiam választása.

S az álomnak még mindig nem volt vége... Ott ültek a teasztáknál, amelyen több étel volt, mint amennyit Glória egy hét alatt elfogyasztott. Néhány pompás, káviáros, szend-

vics s egy pohárka pezsgő visszaadta az erejét. De valahányszor beszélni akart magáról, apa és fia egyszerre közbevégták:

— Elég, Gven... mi jobban ismerjük magát és a lelkét, mint önmaga.

— Mintha üvegből lenne, olyan előttem! — tette hozzá a fiú.

— De én nem vagyok Gven, — tiltakozott a fiatal leány. — Az én nevem Glória!

— Jó, jó, de megengedi, hogy én továbbra is Gvennek szólítsam... Hiszen így ismertem meg.

S a fiatalember olyan forró, paraszias tekintettel kérlelte, hogy Glória nem tudott ellenállni.

Igy lett Gven a neve...

Ézalott Gvendoline Wyde, a pupos, ráncos, törpe vénkisasszony zokogva burult ismeretlen szerelmés tizenkettedik túlfűtött hangzó szép levelére.

„Az autóm ott fog várni a gyógyszerár előtt, kis Gven — hangzott a levél — az ötvennyolcadik utca sarkán. Nagy zöld kocsit, zárt és kétüléses. Magam vezetem. Addig áll ott, amíg eljön. Én benn leszek a gyógyszerárban s nem fogok leskelődni sem... Nem is kérdezek semmit, amíg haza nem érkezik, ahol a megelégedés és a boldogság vár reánk, kis Gven... Jöjjön, óh jöjjön el, hiszen a levelekből megismertem már gyönyörű, jószágos lelke minden kis zugát. Maga is megismerhettem engem a levelekből, Gven, nem találhat semmi megütözni valót azon, hogy ezt a módját választom a személyes megismerkedésnek. Nem félek semmit, tudom bizonyosan, hogy aki ezeket a leveleket írta, akinek ilyen szép lelke van, az csak gyönyörű lehet. Jöjjön... szeretem... várom...”

Gvendoline Wyde könnyei összemázolták a levél sorait. Oh, hát hogyan mehetne el a találkozára, ő, a pupos, szörnyű külsejű vénkisasszony, aki pusztá szorakozásból ment bele ebbe az apróhirdetés útján indult furcsa levelezésbe... Oh, szép volt nagyon ez a romantikus regény, de most vége, visszavonhatatlanul vége!

És Gvendoline Wyre eltemette az álmait. Nem ment el a találkozára, hanem újból tanulmányozni kezdte a lapok apróhirdetéseit s kiválasztotta az egyiket, amelyben a Moneyman-féle dohángyár munkásnőt keresett. Oda ment el az ötvennyolcadik utca zöld autójá helyett s mivel a gyárban éppen csunya, öreg s minden romantikától mentes munkásnőt kerestek, ő első pillantásra megfelelt és fel is vették.

Pár héttel később, hogy a gyárban dolgozott, egy napon szabadságot kaptak, teljes munkabérrel. Aznap volt a fiatal Morris esküvője s mivel a két gyár egyesült, ezt a napot az összes munkások megünnepelték. S pár év múlva Gvendoline Wyre munkavezető lett. Ideális munkaerő volt, — mint az öreg Parker B. Morris egyszer megjegyezte — egy cseppet sem romantikus lelkű és egy cseppet sem szép.

S mindez azért történt, mert a Moneyman-palotában a lift egy nap a harminchetedik és harmincvolcadik emelet között elakadt. Mint ahogy a világtörténelem nagy eseményei is a legtöbbször ilyen ostoba rendellenességekre vezethetők vissza.

IGAZGYÖNGYÖK

Családalapítás, a gyermekek felnevelése a szülők kötelessége, ahol pedig a szülők gazdaságilag gyöngék és erőtelnek, ott az állam, a város, a nemzeti társadalom támogatásának elmaradnia nem szabad!

A barátság és szerelem abban hasonlítanak egymáshoz, hogy mind a kettő olyan, mint az árnyék; a szerelem reggeli árnyék, amely minden pillanatban kisebb lesz; míg a barátság esti árnyék, amely nő, míg csak az életnapja le nem nyugszik.

A mi költőink

Megérett a piros alma...

Megérett a piros alma,
Le is lehet szedni,
Megnőtt már ez a barna lány,
El lehet szeretni.
Piros almát és szeretnéd
Magamnak leszedni,
Ezt a kedves barna kislányt
Feleségül venni!

Leszedték a piros almát,
Mire észrevettem,
Férjhez adták azt a kislányt,
Akit én szerettem.
De nem sírok, lesz még szép nyár,
S a fán terem alma;
Lesz még kislány, aki majd a
Szívét nekem adja!

KAPORNÁKY ISTVÁN
(Szomoróc)

Ott lent a falu végén...

Odalent a falu végén nyitva egy kis ablak,
Arra járok minden este, arra csalogtatnak.
Ott lakik egy barna kislány, fáj a szívem érte,
Amióta a szívemet otthagytam cserébe.

Amióta lelkem szárnyán el-elszállok hozzád,
Gondolatim minden este el-elszállnak hozzád,
Felkereslek néha-néha, hozzád visz a lelkem,
Amióta a szívemet elraboltad tőlem.

BASKI JÓZSEF (Vilmány)

Szomszédunkban van egy édes...

Szomszédunkban van egy édes szőke lány,
Hej de nagyon óv is tőle az anyám,
Más lányt szemelt titkon nekem páromnak,
Hogy azt hozzam én a házhöz asz-szományak.

Édesanyám, nagyon-nagyon csalódtál,
Ha fiadnak más asszonyt választottál,
Nem illik úgy egy leány se énhozni,
Mint az a szép szőkehajú szomszéd-lány.

MISÁK FERENC (Budapest)

Találja ki!

Apa, anya és a három gyermek kora összesen 100 esztendő. A gyermekek együtt éppen olyan idősök, mint az anya, a középső gyermek negyedannyi, a legkisebb pedig ötödannyi éves, mint az apa, aki tíz évvel idősebb, mint az anya. Mennyi idősök az egyes családtagok?

A levelezőlapra írt megfejtéseket a Vasárnapi szerkesztőségnek címére (Budapest, V., Báthory-u. 24.) kell beküldeni, tíz napon belül. Elkésve érkező megfejtéseket nem vesznék figyelembe. Jutalom:

néhány értékes könyv.

Kiosztjuk olyan olvasóink között, akik helyes megfejtést küldenek, előfizetőtáborunk tagjai és előfizetési díjhátraléuk nincs.

A Találja ki! eredményét a 41-ik számban közöljük.

A 35-ik számban közölt rejtélyny megfejtése a következő:

A Hymnus szövegét Kőlcsey Ferenc írta, zenéjét Erkel Ferenc szerezte.

A kérdésre mindössze csak tizenöt előfizetőnk küldött be — valamennyi — helyes választ.

Könyvjutalmat nyert:

Varju Ferenc, Gércse.

Mit kell tudni a Németországban levő magyar mezőgazdasági munkásoknak?

Az Országos Gazdasági Munkaközvetítő Iroda közleményei

Mindenki becsülje meg honfitársát!

Néhány hétig örömmel tapasztaltuk azt, hogy elmaradtak a szokásos panaszos levelek, amelyek egy-egy csapat egységének megbomlásáról számoltak be. Ez az örömdetes állapot azonban úgy látszik, kezd visszafejlődni, mert *újabbán ismét rossz híreket kapunk; újra érkeznek a levelek, amelyek vagy egy-egy tolmács tulpapásiról, vagy munkások összehírdetéséről számolnak be.* Mondanunk sem kell, hogy ezek a levelek mélyszélesen elszomorítottak, mert bizonyosággal annak, hogy *akadnak olyan, magukat magyarnak valló emberek, akik még az idegenben is tudnak tudatára eszmélni annak, hogy*

magyarnak a magyart különösen meg kell becsülni, kiváltéppén pedig az idegenben, ott, ahol még összefogással, keresztény szeretettel is csak árván, magányos szigetként él egy-egy magyar embercsoport.

Nem szeretnők, ha bárki is félreértene minket; készséggel állapítjuk meg, hogy a tolmácsok nagyrésze megfelel az előlegezett bizalomnak és szeretettel, becsülettel végzi el a németül nem tudó munkástevéreik ügyes-bajos dolgaiban a közbenjárás nehéz és felelősségteljes munkáját. Az is igaz, hogy a munkások legnagyobb része átérzi a helyzet kivételét voltát és úgy a tolmácsal, mint a munkástevérekkel szemben elméző, szerető és barátságos, hogy így könyönytse meg magának is, munkástársainak is az idegenben való életet.

Sajnos, azonban mindkét csoportban vannak megdöböntő kivételek.

Akadnak — hála Istennek, elenyésző számban — tolmácsok, akik visszaélnék helyzetükkel, megfélemlenek magyar voltukról és arról, hogy a

hosszúknak bizalommal forduló testvéreik felebarátai, segítségére lenni nemcsak honfitársi, de keresztényi kötelességük is. De vannak munkások is, akik durván és fenyegetően lépnek fel a jószándéku tolmácsal szemben, mert az nem kapható szabálytalanságok kieszközlésére, nem vesz részt durva tréfáikban és nem lépés arra, hogy minden apró-cseprő ügyben „erélyesen” lépjen fel a munkaadóval, vagy annak képviselőjével szemben.

Ismételjük, nem általánosítunk. Ez a cikk

azoknak szól, akik — akár tolmácsok, akár munkások — nem úgy viselkednek, ahogyan azt tőlük elvárni lehet. Ezekhez a magukról megfelelően tett lépéseikhez fordulunk, — talán utólag — figyelmeztető szóval. Szálljon ki ki magába és ha vétett a multban munkástevéreivel szemben, tegye jóvá a hibát, oszlassa el a félreértéseket.

De szólunk azokhoz is, akik sérelmet szenvedtek eddig munkástevéruktől

Ne legyenek haragtartók, ne duzzogjanak, vessenek közös akaratral fátyolt a történetekre és a még hátralévő idő alatt éljenek békés, szeretetteljes egyseggben az idegen környezetben.

Figyelmeztetünk mindenkit arra, hogy mindenkinek magatartását a legkomolyabb vizsgálatnak fogják az illetékesek alávetni!

Tehát megismételjük kérésünket: *Kölcsonös megértéssel, szeretettel, keresztényi szeretettel és magyaros nyíltsággal intézze el minden csoportban mindenki — saját érdekében — az eddigi vitás ügyeket, hogy a jövőben semmi panasz ne merüljön fel és senkivel szemben ne kelljen erélyesebb rendszabályokat foganatosítani.*

Ernstfeldé: Az újságot megindítottuk, panaszokat illetékes helyre továbbítottuk. Megértjük elkeseredésüket, de meg kell jegyeznünk, hogy magyar ember, még olyan tisztességes és rendezes módozban, mint azt maguk tették, sem irlyant, hogy „még csak el se köszönök tőlük.” Saját érdekük, hogy az ügyek elintézéség a helyükön maradjanak. Ez kötelességük is. — **Bakos Ferenc, Badre:** Kérésükre szívesen közöljük, hogy Brand György eleri tolmács szeretettel elintézte ügyüket az Arbeitsamtól. Bizonyos, hogy őt is az az érzés hatotta át, ami minket is és minden magyart a trianoni határon innen és túl: az az érzés, hogy ezek a papíron megvont kezvelen határok sem irthadják ki a magyar szívből a testvéri érzést. — **Tóth József és társai:** Nagyon helyesen jártak el a panaszolt ügyben, amelyet az Arbeitsamt megelégedésükre el is intézett. Ami a panaszának azt a részét illeti, hogy feleségének az elhelyezett tolmács hozzátartozói kellemetlenkednek, a leghelyesebb, ha megírja feleségének, hogy menjen fel az előjáróságra és tegyen panaszt, ha még egyszer előfordulna efféle eset. — **Kurtz Károly és társai, Dambek:** Kérésük ügyében az Arbeitsamt-hoz kell fordulniok, a munkaadóval közösen. Kerékpár-ügyben nem biztathatjuk azzal, hogy vámtmentesen hazahozhatják. — **Vaspöri György, Hadek:** Nem értjük, hogyan kaphatják csak minden második harmadik héten a lapot. Mi rendezesen elküldjük a csoport címére. Névre nem címezhetjük a lapot, hanem csak a munkáscsoport címére küldhetjük. — **Labos György és társai, Hammerstal:** Panaszokat illetékes helyre továbbítottuk, pénzkérelmáclójuknak utána nézünk. — **Juhász József és sándorfalvai társai, Borontin:** Kár, hogy már korábban nem fordultak hozzánk a lap küldésért. A pénz-hazaküldés, szalonna-rendelés módozataival bizonyára tisztában vannak. Ivet pótlólag küldünk. Szívesen közöljük, hogy szeretettel köszöntünk valamilyen sándorfallal munkástársukat. — **Nagy Sándor és társai, Domäne:** Csodáljuk, hogy a Vasárnapi rendezetlenül, illetve késvé kapják. Innen pontosan elküldjük. Pótlólag, külön borítékban küldünk ivet az itthoni címre közlésére. Üdvözlét. — **Juhász István, Wittstock:** Pénzkérelmáclójának utána nézünk; kérésével forduljon az Arbeitsamtothoz. — **Pikó Sándor és társai, Wittstock:** Levélét illetékes helyre továbbítottuk. — **Dancs Mária, Gut Neuhof:** Ismételtlen közöljük, minden Németországban dolgozó magyar testvéreinkkel, hogy pénzkérelmáclókat csak akkor tudunk gyorsan és simán elintézni, ha az itthoni címzett nevet és pontos címet közlik velünk. — **Hortobágyi Ferenc, Milkow:** Sajnálkozással értesültünk Kovács Gyula balesetéről; az ezen ügyben irrott levélét illetékes helyre továbbítottuk. — **Layszner Ferenc, Tangrin:** Levélüket illetékes helyre továbbítottuk. — **Vámos Viktor, Strandor:** Természetes, hogy panaszukat illetékes helyre továbbítottuk. Ettől függetlenül, azonban közöljük azonnal az illetékes Arbeitsamtal is

az idegen nemzetiségű munkaadó elleni súlyos panaszukat. — **Hajós Tamás, Inzersdorf:** Nagyon derék dolog, hogy csoportja ügyét ennyire a szívén viseli; a kérelmet továbbítottuk, bár, sajnos, nem biztosíthatjuk azzal, hogy a kért engedélyt előre megkapják. Lehet, hogy — mint tavaly — az idén is kedvező megoldást nyer a kérdés, de megtörténhet az ellenkezője is. — **Grohovi csoport:** Köszöntjük a csoport minden tagját. — **Jakab János és társai, Warhentin:** Pénzkérelmáclókat elintéztük; panaszos levélét illetékes helyre továbbítottuk. Meleg elismeréssel emlékeznük meg a csoport minden tagjáról és a Németországban ezen a vidéken dolgozó magyar testvérekről, akik *Szent István napján 60—80 kilométeres utat tettek meg, hogy a szent napot együtt tölthessék és magyar szível ühessék meg.* Becsület, derék eljárás volt ez. Szeretettel köszöntjük mindannyiukat. — **Wenczel András, Passentin:** Megdöböntő levélét kivizsgálás véget illetékes helyre továbbítottuk. — **Aradi János és társai, Gottesgabe:** Megilletődve olvastuk a Tremmel Teréz tragikus elhalálozásával kapcsolatosan írt részvételijes levélüket, amelyben közlik, hogy a szerencsétlen árva számára 5 márkó 30 pfenniget küldtek el. Az adakozásban résztvettek: *Aradi János, öv. Kovács Jánosné, Jenei József és neje, Pap Antal és neje, Magyar Sámuel és neje, Horváth Péter és neje, Singer Veronika, Singer Sabina, öv. Saki Jánosné és Sztajnek János 50—50 pfennig, get, Hajdu József és neje, valamint Gyenge Anna 20—20 pfennig adta.* Köszöntjük mindannyiukat. — **Vass János és társai, Stramkendorf:** Azt javasoljuk, hogyha különben nincsen okuk panaszra, térjenek az ügy felett napirendre és ne éljézk ki még jobban a helyzetet, amit esetleg — ahogyan írja — előzőleg már elmögésitettek egyesek. Üdvözlét. — **Varga Imre és társai, Nienhues:** További elismerényre nincs szükségük; elég, ha a munkaadó adott írást az ártveti pénzről, amelyet bizonyára tovább is haza. A levélből nem egészen értjük, hogy a pénz kinek a címére küldték. Ha azt kívánják, hogy a hitelszöveket hazakerékesítjük betétként kezelje a pénz, természetesen fel kéllt volna írni ezt is. Mindenestre érdeklődni fogunk az Országos Központi Hitelszöveket, megkerézzet-e a megsz. Örülünk, hogy munkaadójuk anyira figyelmes és olyan szépen sikerült ünnepségeket rendezett. — **Kovács András és társai, Henriettehof:** Az újságot megindítottuk a címükre; miután nem irtak már régebben? A kért címet nem tudtuk megkérdeni, közöljük, hogy keress az almáskamarási Diákn Borbálat, aki tolmácsként dolgozik Németországban. Lehet, hogy ezen híradás nyomán írni fog magának. — **Oláh Mihály Bertók György, Görické:** Magára vessen, amint pénzkérelmáclójának eddig nem tudtuk utána nézni; ismételtlen és önnök külön megíztünk, hogy közölje a címet nevet. Most végre megírta ezt az adatot, amelynek alapján utána is nézünk az ügynek. Nyugtalanúságra nincs oka, — ezt máris közölhetjük — mert a feladott pénzeket jülérnyi hiány nélkül kézbesítik itthon, mint ahogyan a mult esztendőben sem vették el senkinek sem a pénze. Egyén panaszukkal forduljanak, esetleg a szomszédos tolmács közbejöttével, az Arbeitsamt-hoz. — **Öv. Szula Jánosné és társai, Stérgermanshof:** Nagyon helyes, hogy valamennyien iparkodnak németül megtanulni. Sokkal önállóbb az ember és a legderékabb tolmácsnál is hirebben fejezheti ki mindenkül saját kérését vagy panaszát. Iparkodjanak a csapatban a békesség és egyetértést megörni. Üdvözlét.

Üzenetek

Ez a rovat mindenkit érdekel!

Öv. Bocsi Sándorné, Neu Schagsdorf: Részvételi olvastuk sorait, amelyeket illetékes helyre továbbítottunk. Téved azonban, amikor azt írja, hogy „Vasárnap”-ból olyasmit olvastott, mintha bárki is rendszeres havi járandóságot kaphatna. — **Szabó Barnabás, Schagsdorf:** Örülünk, hogy olyan pompásan sikerült az aratási ünnepség, amelyet rendeztek. A küldött közlöképet, sajnos, nem tudjuk a lapban közölni; eltektük kedves emlékeink közé. Üdvözlét. — **Komját István és társai, Kubov:** Elismerésért vertük tudomásul, hogy husz kilométeres utat tettek meg Szent István napján, hogy magyar szívet élhálghatassanak. Köszöntjük mindannyiukat. — **Farkas Lajos, Kiehllein:** Reibel képviselő urhoz intézett soraira értesítjük, hogy a lapot megindítottuk, panaszát illetékes helyre továbbítottuk. — **Pikó Sándor és társai, Wittstock:** Ha a Szent István-nap megünnepelése kisebb akadályokba ütközött, amelyeket maguk mégis leküzdöttek, nagyon derék dolog végezték. Üdvözlét. — **Megyeri István, Spreuvalde:** Szeptember 4-én kelt levélre megismételjük multheti üzenetünket, amely szerint Biri Gábor részére még július 29-én kiküldtük a 140 márkát. — **Hajdu Imre és társai, Kossenblatt:** Panaszukat illetékes helyre továbbítottuk. Mint már ismételtlen közöljük, csak beteszegélyezési és balesetbiztosítási járulékok szabad keresetükkel levonni. — **Varga Já-**

nos és társai, Paulinauae: Láthatja a lapból, hogy mi szeretettel foglalkozunk minden magyar testvérükkel hozzánk intézett levélével, ügyes-bajos dolgaival. A Vasárnapi idejében való közbesítésére kérjük meg az uradalom irrodáit. Innen az újságot úgy küldjük, hogy a legtöbb helyen már vasárnap olvashatják. Nagyon szép, hogy kimentek a vasútállomásra, amikor a főmeltóságu kormányzó urunk vonata arra haladt. A levélnek miatti panaszokat illetékes helyre továbbítottuk. — **Kis Gábor és társai, Bilitov:** Csodálkozunk rajta, hogy még mindig akadnak olyan javíthatatlannul összehírdetéslen emberek, akik figyelmeztetésünk ellenére egyvetelenséggel szítanak a csapatban. A levelet illetékes helyre továbbítjuk és ha az illetékes leg-sürgösebben nem változik meg, haza fogják küldeni. — **Virág Péter és társai, Marienthal és Pogány Sándor, Rogendorf és társai:** Nagyon szép lehetett a két uradalom magyar munkásainak közös aratóbálja. Sajnáljuk, hogy a megkezdésen érkezett levelet nem közölhetjük, Nagyon szépen és figyesen rendezték meg az ünnepséget, amint látjuk, hazafias magatartásuk és méltóságteljes viselkedésük nyomán a munkaadó ünnepi szavakkal köszönte fel a kormányzó urat és Magyarországot. Szeretetteljes elismeréssel olvastuk eleven beszámolójukat. Köszöntjük mindnyolukat. — **Ifj. Pintér András és társai,**

Németországban dolgozó magyar munkástevéreinkhez!

A VASÁRNAP szerkesztősége a munkáscsoportoknak megküldött

előző lappéldányokhoz mellékelte egy kérdőlapot és egy meg-címzett borítékot.

A szerkesztőség arra kérte a munkáscsoportokat, hogy a kérdőlapot helyet foglaló rovatokat pontosan és olvashatóan töltsék ki és a csatolt borítékban küldjék meg a szerkesztőség címére.

Amikor megismételjük azt a kérésünket, hogy azok a csoportok, is küldjék be tagjait itthoni címeit, amelyek még nem tettek eleget felhívásunknak, kérjük, hogy

a címek közlésére szánt ivekre semmi mást ne írjanak, sőt lehetőleg a válaszborítékba sem tegyenek kéréseket, vagy kérdéseket tartalmazó leveleket.

Azokra a levelekre, amelyek a válaszboríték felhasználásával eddig beküldtek, csak későbbben, az anyag feldolgozása után tudunk válaszolni.

Tesztvéri üdvözléttel a VASÁRNAP szerkesztősége és kiadóhivatala.

KIADÓTULAJDONOS: „FALU” MAGYAR GAZDA ÉS FÖLDMIVES SZÖVETSÉG FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: MAYER EMIL.